

دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی

زنجیره ی رۆشنیبری

*

خاوهنی ڤیمتیاز: شهوکهت شیخ یهزدین

سهرنووسه: بهدران شههمهدههیب

ناوونیشان: دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی ناراس، شهقامی گولان، ههولتیر

نایهیل عیشق

نایهیل عیشق

کۆمهله شیعەر

دانانی:

ناهیید محهمهدی

کتیب: نایهیل عیشق - کۆمهله شیعەر

دانانی: ناهیید محهمهدی

نووسیار: فهخره دین نامیدیان

بلاوکراوهی ئاراس - ژماره:

دهرهینانی هونه ریی ناوه وه و بهرگ: ئاراس نه کره م

سه ریه رشتیی چاپ: ئاوه رحمانی حاجی مه حموود

چاپی یه که م، هه ولیر - ۲۰۰۶

له کتیبخانه ی گشتیی هه ولیر ژماره (۳۸۸) ی سالی ۲۰۰۶ ی دراوه تی

چەوہری

کۆمەڵە شیعری یەكەم

مقدمه:

شعر در زبان کردی و گویش های آن، جایگاه ویژه‌ای دارد که به گمان من علاوه بر توانمندی و قابلیت زبان، باید آن را از روح لطیف و طبع زیبای این مردم نیک رفتار و نکو کردار دانست.

به جرئت می توان گفت که کودکان کُرد از نخستین روز ولادت، با کلام موزون و آهنگین مادران در «لایه لایه» (لالائی) و «لاواندنه‌وه» (نوازش) هایشان، شعر و سروده رامی شنوند، و اندک اندک با اینگونه کلام و سخن آشنا می گردند.

بسیاری از بازیهای کودکانه را با زبان شعر باید انجام داد؛ ضرب المثلها و پندها نیز عموماً موزون و شعر گونه‌اند. در فرهنگ مردم کرد، پرندگان و حیوانات و نباتات و جمادات نیز در داستانها به زبان شعر سخن می گویند.

اگر آثار منظومی از دینوریها در هفت سده‌ی پیش، به صورت مکتوب در دسترس است، نباید پیشینه‌ی شعر کردی را به این دوران محدود کرد؛ بلکه این قوم دارای ادبیاتی است که قدمت آن برمی گردد به پیدایش و ظهور کُرد در تاریخ.

شعر در ادب کرد، در واقع زبانی است برای گفت و گو با طبیعت؛ برای بیان زیباییها، برای تجلی احساسات عالی و پاک انسانها، برای نشان دادن مهر و دوستی، برای بازگوئی رنج دوری و جدائی و سرانجام برای اظهار خشم و نفرت.

اگر بگویم زندگی روزانه‌ی کردها با شعر آغازو با شعر پایان می گیرد، گزافه نگفته‌ام؛ زیرا مادران در خانه با لالائی، کشاورزان در مزرعه با

ترانه‌ی کار، چوپانان در صحرا با آواز همراه بانی خاص خود، زنان و دختران شیر دوش با ترانه‌ی مختص به خود و کودکان و نوجوانان به هنگام بازی با سرود و کلامهای آهنگین و در پایان روز همگی با ترانه‌ها و آوازهای شادی بخش و پر سرور، شب را به پایان می رسانند.

خانم ناهید محمدی، سروده‌های زیبایی به گویش گورانی در مناسبتهای گوناگون فراهم آورده که در این مجموعه به نظر دستداران و اهل ذوق می رسد. لازم به یادآوری است که شاعر جوان هنوز در آغاز راه است و با آنکه قدمهای اولیه را برداشته، اما توانسته است استعداد خویش را نشان دهد. کلام زیبا و روان و بدور از تصنع نامبرده - که بیانگر موضوعات و مباحث مطرح در جامعه می باشد - از ویژگیهای شعری اوست که امیدوارم این دفتر با استقبال عمومی مواجه گردد. توفیق روز افزون خانم محمدی را در خدمت به فرهنگ و ادب از خداوند مسئلت می نمایم.

محمد کمانگر

تهران - مهر ماه ۱۳۷۹

راهنمای خط و کتابت در زبان کُردی

حرکات و اعراب در رسم الخط کردی

- ۱- زَبَر (فتحه): به جای گذاشتن علامت زبر روی حروفی که این حرکت را دارند به آخر آن حروف، حرف «ه» یا «ه» اضافه می شود. مثال: عَلِي = عه‌لی، حَسَن = حه‌سهن، بَرَادَر = به‌رادر.
 - ۲- زَبَر (کسره): در وسط «پ» و در حالت پیوستگی به آخر کلمه یا آزاد «ئ» نوشته می شود. مثال: کتاب = کیتاب، زمستان = زِمِستان، پسر = پیسه‌ر.
 - ۳- تشدید. حروف مشدد به صورت تکرار حرف نشان می شوند؛ مثلاً «محمد» را موحه‌مه‌د و «مکه» را مه‌که می نویسند.
 - ۴- کسره‌ی کوتاه: صوتی کوتاه نزدیک به صوت کسره‌است که در رسم الخط لاتین به صورت «i» نشان داده می شود؛ عرب آن را کسره مختلسه، یعنی کسره‌ی دزدکی می خوانند. در الفباهای تابع خط عرب علامتی برای این کسره نیم بند منظور نشده‌است. برای نشان دادن این کسره، علامت سکون عربی (ْ) به کار می رود، برای مثال در واژهء بَبینگ به معنی نَفَس، حرف «ن» با این کسره‌ی کوتاه تلفظ می شود.
- برای ادای صحیح این کلمه بین دو حرف «ی» و «ن» توقفی کوتاه می کنیم و در نتیجه واژه‌ی دو سیلابی می شود.
- سیلاب اول «بی» و سیلاب دوم «نگ» به این ترتیب حرف «ن» با این کسره‌ی کوتاه بیان می شود.
- ۵- الف (ا): در وسط یا آخر کلمه می آید و معادل حرف الف در وسط و آخر کلمات فارسی است؛ و در اول کلمه، همزه (ئ) می آید. مثال: باران = باران، احمد = نه‌حمه‌د، آشنا = ناشنا.

۶- نشانه‌های اصواتی که از خصوصیات زبان عربی اند و در زبان کردی نیستند، از الفبای کُردی حذف شده‌اند، از قبیل: ث، ض، ط، ظ، که کُردها آنها را تلفظ نمی کنند و در الفبا جایی ندارند به جای «ث» و «ص» از حرف «س» و به جای «ض»، «ذ» و «ظ» از حرف «ز» استفاده می شود؛ همچنین جای «ط» را «ت» گرفته‌است.

۷- نشانه‌های اصواتی را که در زبان کُردی تلفظ می شوند و حروف الفبای عربی فاقد آن است؛ با علائم ویژه نشان داده و به الفبای کُردی افزوده‌اند که عبارتند از: «پ»، «چ»، «پ»، «ژ»، «ف»، «گ»، «ل»، «و» و «ئ».

حرف «ر» یارای بزرگ، در برخی کلمات فارسی تلفظ می شود مانند: کَر = که‌ر به معنی ناشنوا و پرگار = په‌رگار.

حرف «ف» معادل «v» در خط لاتین، نمایانگر صورتی است که فارسی زبانان یا به طور اصح تهرانیان در تلفظ کلمات «اول» و «مرودمت» در مورد حرف واو دارند.

حرف «ل» در زبان فارسی تلفظ نمی شود و در میان زبان های ایرانی از اختصاصات زبان کُردی است. برای تلفظ این حرف باید سطح بیشتری از نُك زبان را به سقف دهان چسپانید و آنگاه صدای «ل» را از ته دهان تلفظ کرد.

حرف «ۆ» واو مجهول در زبان فارسی امروز نیست؛ برای تلفظ آن مانند تلفظ واو لب را گرد کرده و دهان را قدری بیشتر باز می کنیم و صدای واو را ادا می کنیم.

سخن شاعر

هنوز دختر ایلم

سالهاست که از ایل خود دور افتاده‌ام؛ اما هرگز نوازش
دست‌های ایلیاتی و متله‌های زیبا و اساطیری را از یاد
نخواهم برد. بازیهای کودکان از صداقت گرم و لالایی
مادران پوشیده از مخمل سبز عصمت، خاطراتم را آبرو می
بخشد.

هنوز آوازی لبک چوپان دلسوخته در گوشم طنین
اندازاست. تک درخت کنار چشمه و شامگاهان آتش
برافروختن زنان ایل، مرا به حسرت زندگی سرشار از
آرامش می‌کشاند.

آری، ای ایل! تو در نظرم هنوز اقتدار قرنی؛ خاطرات من
با تو پیوند ناگسستنی دارد. خاطرات من از تو، هرگز
ماشینی نخواهد شد.

"ناهیید محمدی"

گُرد

گُرد یعنی یک اصالت

ناب... ناب

کرد یعنی یک سؤال بی جواب

کرد یعنی منصور بردار باش

مرگ را در آغوش و بیدار باش

کرد یعنی گریه‌های تا خدا

کرد یعنی سوزش بی انتها

کرد یعنی صد شهید و یک مزار

کرد یعنی برکه‌های بی قرار

کرد یعنی مویه‌های انتظار

کرد یعنی سالهای بی بهار

کرد یعنی نام یک قوم از پدر

کرد یعنی سلطانی در به در

کرد یعنی نه مذهب، نه مرز، بلکه خون

کرد یعنی عاشقی کردن

تا جنون

چو شیشه ږهنگی ساخته گی نیید
که سی نیه وښیدن ت مه سته وید
تن دوته کوردی تا ئه بهد مینی
وه نجابه تت سه ربه رزی سینی

نهلماسی عیشقی

دوته عه شایر چه نی ره یینی
وه ختی گیسه یلد وه گولّه و چه نی
خنیه به نان کی زولفد وا به ییدن
بوو عه ترئ میخه ک له ملد تیه دن
ملوانکه گهد هه ف ږهنگ به سیدن
چه پ چه پ گولّ که فی وه ختی خه نیدن
وه ختی گولّ سوو مه شکه گهد ژه نید
کره دا که فی وه ږوی خوه خه نید
ئاوچای نه یده بان پهس که یده به ری
شیربان ت دوشی به ره که ت تیه ری
له دونیای موده یل ت بی خه وه ری
هه رچه ند سه راپا جالوهی هونه ری
نهلماسی عیشقی تا گهر هه همیشه
ت عه وه ز نیه وډن وه گهر دئ شیشه
هه ر شیعری ئوشم شورئ له تنه
هه رچه ند که ئوشن یه قسیه ی منه
تا نه وره که چم شور بی وه شیعرم
شاگردئ تنم تا وه ختی مرم
نهلماسی عیشقی هه ر جوور بتراشه د
نه گهر بشکیی قه شه نگه لاشه د

مه گهر یی رووژی

یی باری ترهک پیچیا له زه مان
سووز و گوداز و ناله و دهر دمان
یی باری ترهک نازادی گیی ریا
که بوتهر پهرداو په ریلی سزیا
باخه وان نه سیر و گولزار بی سه فا
دهنگ مه زلومه یل چی وه لای خودا
ئه ر نه شکئی مه نو له چهویه خ به سا
رهوزه نه ی خووهش ئه را کهس نه ما
شارمان گومه له جوغرافیا
نه قشسه نه پر دو ناوی هادونیا
شاری که شه هید عیشقی هه زاره
خه زان داسه لیو تشنه ی به هاره
شاری که خودایش ها له خه وی
تیری زالمه یل شکیاس له چه وی
هم پای به نه و هم ده سی گیی ریاس
وهی هم مه دهرده و له جای خودی و تیساس
کهس باوه ر نیه که ی ئی موره موره
چه وه قیقته ت رای دهرده کوره
کهس جو او نیه دن وه سوئالمان
کهس نیشان نیه ن مه ئوا و مالمان

کهس باوه ر نیه که ی سووز و دهر دمان
شه و زینده داری و ئاهی سه ر دمان
کهس باوه ر نیه که ی له غوربه ت مردن
وه حبله و مه کر و ده لیره یل گرتن
ناو هه قی ئیمه نیه له ده فته ر
هه ق کوشی کردن ولات گرته وهر
هه قمان فره و کیشیا یه و ه دار
دی راکهس نه مه ن تارام و قه رار
ئه ر گولئی سه وز که ی ریشه ی ها له غم
سه راپا غمه و خه نیدن و ده دم
تاوه که ی خودا سه بوری کردن
زه هر له کام و به ی دهنگ مردن
شایه د رووژی خوده بایدنه و دهنگ
بونن مه زلومه یل یی دونیای قه شه نگ
شایدیی رووژی شادی فره بوو
غمه یل کوهنه له هوره و بچوو
شایدیی رووژی خووشی سه وز بکه ی
یی فیه ریاد ره سی نازادی بنه ی
ئه وسا دی شایه د ئیمه بکه نیم
به رگ نازیه تی له وهر بکه نیم

دوای دهردهمان

پروژئی که ئیمه هاتیم وه دونیا
وه لای خودا وهن به شمان بریا
نیه زانم چوه کردیم چوه لیمان سهردا
خودا ئهرا چوه وه لیمان تووریا
ههزاران ساله ئیمه بی به شیم
وهییه ئی حساسی خالی دل خوه شیم
ههزاران ساله له دل نیه خه نیم
بهرگ سیه مان له وهر نیه که نیم
ههزاران ساله بی ماوا که سیم
چو گوناکاران بی فه ریا ره سیم
ههزاران ساله ویرانه نیشیم
ئی گران دهرده وه کوله و کیشیم
ههزاران ساله بیستون ته نیاس
پشت فه رهادهیل وهی ره نجه شکیاس
ههزاران ساله خوه مان قه ور که نیم
وهرجه ته وولد مه رگمان سه نیم
ههزاران ساله له خوه شی دوریم
خونچهی نه ورهس و وه ریشه پیریم
ههزاران ساله سزیه یم و سازیم
وهییه ئی سالهت دیرینه نازیم

ههزاران ساله خودا چریم
دهس وه دامانی پاکتی گریم
ههزاران ساله به شمان خه مه
دوای دهردهمان لهی ناوه که مه
ههزاران ساله دل مان ته نگه
قوفل دل مان جی ماله سه نگه
شه ونه خه فی و شه واره کردن
له هجر وه داخ نازادی مردن
مه گهر ئایه مه ییل وه کوو ره سینه
کتی بی ئی حساس و بی ره حمه و بونه
خه زان هاله باخ و گولزاری ئیمه
وه چه وه ییل خودم ناهه قی دیمه
له دونیا سیرو له دونیا دلگیر
تیه تیدن وه گوشم خسه یلی زه نجیر
کزهی دالگه ییل وه پای گورسان
وه خودا قه سه م جه رگمان سزان
سوزی یه تیمه ییل و باوگه وه تن
ئهرا شه هیده ییل وه بی گور مه نن
ئهرا سه ره ییل وه تن جیابون
وه ناو وه فرو خون بی کهس ره ها بون
که سی نه پرسی جرمیان چوه سه
کوردده هه بی به شه و بی فه ریا ره سه
زه خم سه روازی هاله گیانمان
تاریشه سزان دی سوخانمان

له هیچ جی دونیا دهرمانی نیه
 دهرمانی هاوه غهیرهتی ئیوه
 نهگهر شهفای بهین فره دهواکهم
 نازادی «کهوی» نهزری «پهزا»^(۱) کهم
 نهگهر خاسه و بوو غهزه لئی نوسم
 یی بار ترهک له ئیوه ئوشم
 بیلا رووشن بوون ئومیده یلی کوور
 بیلا نابوود بوو زولم و رهنج و زوور
 بیلا باخچه مان بونیده ن بههار
 گهنم زارمان سه وزه و بوو له کار
 بیلا سهوز بکه ن گول یلی ئیحساس
 تا شکوفه بهن نارنج و گیلاس

(۱) امام رضا (ع).

یا عهلی هاوار

دونیا جوور کهویر، عهلی چوئاوه
 عهلی دهریای ههق، باتل سهراوه
 عهلی شیرئ ههق بازوو قورئانه
 عهلی رادمهردو «خیر الانسان» ه
 عهلی شهونشین شهوه یلی قهدره
 عهلی عهلهمداری جهنگه یلی بهدره
 عهلی باخهوانی باخی کتیر یاس
 عهلی رازداری هه ریمی خوداس
 عهلی کاتبی وهحیی رهسووله
 هاووسه ری خاسی زههرای بهتووله
 نهبی شههرئ عیلم، عهلی دهروازه
 نهبی خاتهم و عهلی تاغازه
 رهسوول تهرازوو عهلی کهفهیه
 ئیسلام ئاینه و عهلی سهفهیه
 مهردئ مودارا مهردئ ستیزه
 عهلی وه خودا فره عهزیزه
 ئهرا یه تیمهل عهلی نازکی شه
 ئهرا بی کهسهیل چوقهوم و خیشه
 عهلی رازیگه پر له موعه ما
 پووشیده میتنی تا پروژی جهزا

عهلی شافییه رووژئی مهحشهره
 لهو رووژه تنگه عهلی سهروهه
 یا عهلی روسهیل چهو ئینتزارهن
 وه کهرهه می توو گشت ئومیدوارن
 یا عهلی سهرهیل هم بی نان خهفن
 کوورهیلن عاجز وهبی کهس کهفن
 کاسه وهدهسهیل هم بی شومارن
 بی لوقمه نانئ وهکوو دهرنارن
 یا عهلی دهسی مونجید هاوهکوو
 دلئ وهبی عیشقد لئ ناوه گوم بوو
 یا عهلی ری گوم بوه ری نیشان بیه
 سهد کارهوان دلئ بی گوناچییه
 یا عهلی ههرزهیل ویتن له ولات
 ئەساله تی دین چوو وهسه ری هات
 یا عهلی بی شهو سهر بکیشه و دیار
 کوچهیلی پاییز پر که له بههار
 یا عهلی رازدارئ ههرمی خودایی
 په نامان بیه له ننگ و رسوایی

تیهنی جووشان

هاتی خوهدش هاتی «فاطمه» ی بهتوول
 گولئ بی هه متای گولزای پره سوول
 قومری خوشنه وای باغی ته و حیدی
 ئەرا موسته فا شورو نه ویدی
 هه مسه ری لایقی عهلی حهیدری
 کانی^(۱) جووشانی حهوزئ که وسه ری
 پاییه ولایهت له ت موحکه مه
 له ههریمی ت عاشق مه حره مه
 حوسه یین په روه رده ی مه کته بی تنه
 زهینه ب که ئوشن ئەو گه ورا ژنه
 دهسی پاکئ ت ها دهسی پره سوول
 پهزای خوداوهن وه په زاد قه بوول
 دهوه ی جا هیلی دهوه ی گهنی بو
 ژن بی ئه رزشیو وه لای باوگ و شو
 له ئەو دهوران ه غه مبار و سیه
 گهن تر له و دهوره له تاریخ نیه
 دوته یلی مه زلوم زهنده وه گوور بوون
 قوریانی جههل و زالم و زوور بوون

(۱) چشمه.

به ساتی سورو شادمانی
کیشیا وه ئەزا و دل پەربشانی
دەنگی دھول و شاباشی کوردەیل
بوە خەمنامە ی ئەرا شەھیدەیل
بالە ی سەرۆکان لە خەم دولابون
دالگ و تفلێ لە یەک جودا بون
تفل شیش ماھە شیرە ی مەرگ نووشا
زەمین و زەمان بەرگی خەم پووشا
بالی کە بووتەر لە ئەورەشکیا
دلی قەناری لە خوسە گیریا
ھەرکەس مەنودن وەبی دەنگ سوزیا
خوشی و شادی وە غارەت بریا
یا سەیل مەسموم بین و دەدەشت و چەمەن
کەسی نەگیرس ئەرا نەستەرەن
ئەشکی ئاسمان یەخ بەسا لە چەو
رووژی روشنی چو تەریکی شەو
ھەزاران خونچە لەورە پەریەر بون
ھەزاران شەھید وەبی کەفەن چون
زەخمەیلێ کۆھنە دەم وازەو کردن
شکایەت وەلای خـوداوەن بردن
قەورێ شەھیدەیل لە شومار داوبان
ئاهێ بی کەسەیل ئاسمان سزان
بانێ ھەر قەورێ چراخ و شەمە
سکووتی قەورەیل رازی موبەھمە

رەدی پای خـودا ھا لە دەوریان
فەلەک خەم کردیە رەنج و جەوریان
فەریادی زەمان ھالە دلێان
گیانی ھەقیقەت مایە ی گلێان
ھەلەبچە ی مەزلۆم وە خاک بی یەکسان
خاترا تمان زار و پەربشمان
ھەر جا نووریدن لالە ی ھاتەوبان
زەخمی ھەلەیل^(۱) سەر وەلیم شیوان
کەسی وەدەر نات لە دل بخەنی
بەرگی ئازبەتی لەوەر بکەنی
کامی زەمان تیبەل نەبزی ئەسیرە
دلی جوانیش وە ی داخە پیەرە
م تاقت نەیرم ئی خەمە بوشم
وہ خودا قەسەم منیش دل ریشم
فرە شەکتە و فرە دلگیرم
وہ یادی قەورەیلێ بی نیشان گیرم
وہ یادی دلەیلێ پر لە ئارەزوو
یادی زەخمەیلێ لە ھیجران وەسوو
«حقوق بشر» ھیچ کاری نەکرد
ناوی لە ھەقی مەزلۆمەیل نەورد
حەتا بی خەتی ناوردە دەفتەر
راقوردەتمەنەیل منییدە نەو کەر

(۱) لالەھا.

هه دام و ربا ئه هلی ته زویرن
 را سودی خوه بیان دایه م ده رگیرن
 وهلی من ئوشم وه ئه هلی دوونه
 خاکئی کوردسان له خوین گولگونه
 تاریخ خوی خاستر گریه بدن وه گوش
 داخی هه لاله یل نیه ودن فراموش
 هه قئی کورده کان هیچ وهخت نیه وری
 به شی نازادی هیچ وهخت نیه خوری
 کوردسان گشتی وه خوین نمناکه
 دلی عاشقه یل ئه رای سه د چاکه
 شه هیده یل چراخی شه وه یلی تارن
 خه ندان و دلشاد سه فای گولزارن
 یادئ شه هیده یل سه وزه و ماندگار
 ره ونه قئی باخن پاییز و به هار

منیش لید تووریه م

ئوشن تووریایده م خوو نیه زانم
 ئه گهر یه راسه لال بوو زوانم
 مه رمن چوه کوردم چوه لیم سه ردا
 کوترئ عیشقم سانئ کی په ردا
 ئه ر تووای بزانی فره دلگیرم
 شه وان تا وه رووژ وه بی دهنگ گیرم
 ئازادم ئه ما وه دل ئه سیرم
 وه ده م جوان و وه ئی حساس پیرم
 شایه د وه لاده و به دی م وه تون
 یالی خه وه راتی وه گوش شنه فتون
 یا نه وه دونیا تونیش دلگیرید
 یا م دی گهنم وه روم سییرید
 م خوه م خاس زانم ئی جوره نه ویده ن
 ئه را پیه غامی دل سه ردی ده یده ن
 ئه را تووای گوش به یده ن وه قسیه ی مه ردم
 منیش نیه توامه د منیش دل سه ردم
 ئه ر دل م بتووای بایدن وه ده ورد
 هه م جور هه می شه بکیشی جه ورد
 منیش لی تووریه م له خووم رانی
 هه رچه ن ئه رات زو س زانمی

ئوشم دل نیه ئوشم یه دهرده
دل چۆ لیبواسه هه هه رزه گهرده
ئوشم لاوه ئی لیم دوریه و خه
م دی نیه توامی کهس نیه وشی وچه
رهسمی ره فیقی ئی جووره نیه
خودا زانیدهن ته خسیری کیه

کرمانشا

خوشا «مانشت»^(۱) و وه فیری دایه می
قوله ی سه رفه رازه و نازاد له خه می
خوشا «هه ف چشمه»^(۲) و «قه لا قیرانی»^(۳)
خوشا هه ماسه ی گه له شیرانی
خوشا سیاماله یلی قه ی سه رنسا ران
دوته کووریه یلی لوتیه نیسا ران
گۆزانی چیرینی زهرین سا ران
کوچ و جیوانی فه سلّه به هاران
چیتته یلی رهنگین پر نقش و نگار
مه رده یلی ده لیری زهرین قه ی قه تار
دهنگ گاو تیسوو رپه ی مه شکه و دوو
چایه بوچگلی و هرج له نیمه روو
ئه و یه ک نیشتن و مه ته ل وه تنه یل
شباش کیشان و عهیدی سه ننه یل
خوشا کرمانشا و تاقی «تاق وه سان»
خوشا نازاری نازی چه ومه سان
یادی وه خیر بوو خاکی کوردسان
خوشا دلگه رمی دیاری خوه مان

(۱) از کوههای ایلام.

(۲) چشمه ای در ایلام.

(۳) از کوههای ایلام.

قه سرئ شيرينم نوشن گولزاره
 ئەر سه فا تووای بچوووه دياره
 نه خله يلى بئ سهر ئه ما سهر فه راز
 وزوويان سه وزه هان له نه ماز
 ئه رادان بوشم گشتى مو وه مو
 گيلانى غه ريش پر له ميرزا^(۱) بو
 سه رپول هه ميشه خاكى رهنگينه
 هه قى ديارم فره سه نه گينه
 پاوه و جوانرود، كرنده سه ومار
 شا يه د كه وه توم به كى له هه زار
 بيستون سه به رز و كرمانشا شاده
 له جه وانه ردى دونيا ئازاده
 كرمانشا فدای بيستوندم
 ت فرهاديدوم شيريندم
 كرمانشا فدای شه ويلى جه ننگد
 شه ويلى تيره يك له دوشمن ته ننگد
 كرمانشا فدای زه خمى په يكه رد
 فدای مه زلومه يلى بى جسم و سه رد
 كرمانشا فدای سوز و ده رددم
 فدای مه ردمانى ساده و مه رددم
 كرمانشا فدای ئيرمسى چه وه د
 چه وه يلى شه كه ت زارو بى خه وه د

(۱) ميرزا كوچك خان جنگلى.

كرمانشا فدای خاكى سزياگد
 فدای بئ ده سه يلى وه زوور گيرياگد
 فدای ئه وانه كه له هيجران مه نن
 رو ده روى دوشمن وه ده رده و خه نن
 فدای ئه وانه كه له غوربه ت مه نن
 عزه ت و شه ره ف را ئيمه سه نن
 فدای دالگه يلى فره سه بوورد
 فدای ده لي ره يلى بئ ناو و گورد
 فدای جه وانه يلى بى غه ل و غه شد
 فدای بى به شى خاكى پر به شد
 فدای چه وه يلى پر ئينت زارد
 فدای گولنه يلى دور له به هارد
 فدای كوچه يلى پر له پائيزد
 فدای ده رمه نه ي خاكى زه ر خيزد
 ئه ي ده لي رى كورد فراموش نه كه يد
 ئيساله تى خوه د له هوره و نه وه يد
 ئيمه له نژادى قه ومى ئارباييم
 هه رچه ن بارها وه زه نجير كيشاييم
 به ش و هه قمان بايه نه خوربه يد
 ئه ساله تمان هه رگيز نه وره يد
 ده ردمان بايه ته قسىمى بكه يم
 ئه ر دلئى شكياس ته رميىمى بكه يم
 نازادى و عيشق له يه ك به ش بكه يم

دلہ یلئِ خمین و ہ پی خوہش بکہیم
کرمانشا خوہش ناو لہ قہدیمانہ
جاگہی تہہوراو پورئِ عیمرانہ^(۱)
رہسمی کوردہگان رہسمی دیرینہ
لہ دل و گیانم عیشقی شیرینہ

ہم ہم ہمیشہ و

ہم ہم ہمیشہ و دلہم ہا لہ بیوان
گیرہوہ دہسی سہیادی ویزدان
ہم ہمیشہ و ونوو شہو زندہدارم
سہرم ہاوہ خوار رووسیہ و زارم
ہم ہمیشہ و دلہم بی قہرارده
پشت و ہ پید بہسا ہم زہوارده
وجودم سزی چوشہم لہ ہہرہم
نیہزانم چولہ نوو رو ولید بخہم
یا «ئیمام رہزا» ہم دلہم ریشہ
گووشہیللم پر لہ کنایہ و نیشہ
یا «ئیمام رہزا» و ہدادم برہس
تہپرای یہ لہ حزہ تہپرای یہ نہفہس
سزیامہ و ہ سووز تا مہغزو سوغان
مہرہمی بنہ شاگہی خوراسان
یا «ئیمام رہزا» زامن داری کہ
گہردئ مہعسیہت لہ روم بوہ

(۱) حضرت علی «علیہ السلام» (اشارہ بہ پیروان اہل حق).

لیمان نه تووری

ئەو شەو دیمە خەو هاتیدنە سەو
پایلد لە یەخو وە باوشی گولەو
هەناسد گەرم و دەسەیلد سەردو
سەرتاپا گیاندا جما لە دەردو
رئ فرەیی هاتود چەو ییلد وەتن
وەلییان دیارو چەنی شەکەتن
چەن مەلگ هاتی چەن هەلەت برید
چەن جا وەهاوار یارەیلد چرید
چەنی وە بی دەنگ لە ناو خوەد شکای
چەن جا وەبی دەنگ چەو ییلد بەسای
چەنی وەبی دەنگ ئیرمس رشانای
چەنی جوری شەم دلد سزانی
چەنی دان وەلید چو رید بەسان
چەنی جەور کیشای لە دەسی خوەمان
ئەو شەو دیمە خەو هاتیدنە سەو
منیش هاتە وەپیتری تنەو
باوشی بەهار پیشکەشم کردی
لە عیشق پرسیدن ناو وەفا بردی
وەختی رادوەتم لە حال و خەوەر
خاکی دل سەردی کردیدن وەسەر

خوزەو نەو تەم لە عیشق و وەفا
کەسی لەو ساتە زوانم بوەسا
وەتیدن کەنیەود لیبرە بووسیدن
ئەگەر بمینی زوزی بووسیدن
پسا چیدن و ئلتەماس کردم
وە گەریە و زاری داوند گەرتم
وەتم ت مەچۆ بمین وەلامان
سەرو نایدن و رو لە بیوان
لە خەوا هاتە عەترت پیچیاو
زەمین و زەمان جما گیریاو
خودا نەکەیدن لیمان بتووری
لە پشت هەسار پیمان بنووری
ت ئاسمانی لە جنسی خودای
ئاخر ئومیدئ شەکەتی دونیای

وهختی وهزولمه و ده میان به سن
ئاگر سهرتاپا دهن وه گیانی من
خوهم دهس شوورتمه له زارو زنه ی
نیه و بی جا بایدن ئومیدی بنه ی
چه وه پیتی تنم شایه د بایده نو
ئاگری ئی سوره تی بکه ی دهنه و
سه رچووپی بگریم وه کورده مالان
میوانی بیهم نه زری ئی مامان
دهسی یه ک بگرن هم کوپ و دوته یل
دی خه وهر نودهن وهرنج و غه مه یل
جه شن و میوانی گه ورا بگریمن
وه چه و پرووشنی مالی یه ک بچیمن

زنه ی زیندانه

خوهم په ریشانم خوهم دهوره گهردم
خوهم گه له سووزم ئالوده ی دهردم
خوهم بالم شکیاس خوهم رووژم شه وه
چه وه یلم شه کت و چه وه پیتی خه وه
خوهم هامه قه فهس زنه ییم ژانه
بی باله په رواز زنه ی زیندانه
خوهم بی خان و مان که لاهه گهردم
خوهم دیوانه و شیت له دید مه ردم
خوهم سه رگه ردانی دهردی بی دهردم
خوهم زهرالودی تیبری نامه ردم
خوهم پاییی زبهم به رگم رزیایه
شیشه ی دلگه م هه زو شکیایه
خوهم سووزی نه بیه نه بیه م ئاگره
دلی سان ئاوکه ی ئی سووزه فره
خوهم شه ونشینم قه فهس نشینم
وهختی به زه گی برایه لم دونم
وهختی برایه لم وناهه قه و چن
ئاگر سهرتاپا دهن وه گیانی من
وهختی برایه لم له بهش مه حرومن
وهختی له غوربهت وه بی کهس مرن

دالگى ئىيل

ئمشه و توام دو عايى بكم ههركه كيشى نازى چهود
ئمشه و توام بوومه گولتى له وه ره سوو بامه خهود
ئمشه و توام بوشمه پيد دونيا پر له پهلیدییه
يى عيشقى راس راسه كيبى له گردى ئايه مه يل نييه
ئمشه و توام بوشمه پيد خوش باوه رى بنه كنار
گله يى مكه وه مهردمان، لاره مكه وه رووزگار
ئمشه و توام بوشمه پيد دالگى ئىيل زو مردگه
باوه زنى فره وره ي وه فیته فه ن جى گرتگه
ئمشه و توام بوشمه پيد كوورپه ي دلد خهود بلاوين
لى دهور و زه مانه گه نه نه خه ره ي دهس باوه زن

باوگه گه ورايدن

باوگه غه يورى باوگه ده ليرى
چو ئه پاد بوشم له چوه دلگيرى
شه وه خونه يلد وه سه ر مه رزه گان
يه كه تازه گه ي ئيل گه ورامان
باوگه گه ورايدن تو گه ورا مه ردی
قه ي قه تار ره نگينى رۆژ نه به ردی
باوگه به خشه نده و دهس و دل وازى
باوگه خواهش رو و فه قير نه وازى
باوگه خواهشه چون تى باوگمى
ئه ر ت نيواتاي رى بوردام وه كى
ئه سپه د هاكوو سه رى ماچ بكم
يه ي ميه رى كه وي وه ملئ بخه م
ئه سپه گه د هاكوو هم سووارى بوو
شيوه ي ره بيند له هورم نيه چوو
تفه نگه گد هاكوو بگرمه ي له زه ر
به رگى مه ردیه د بى بكم له وه ر
باوگه دلتنگم ئه ر سيه ماله يل
ئه ر ده وده و ويازى مناله يل
باوگه دلتنگم راسه ر په چيه گان
ئه ر اهه ي هه ي و بلورى شه ووان

باوگه دلتنگم را مهشکه ژهنین
باوگه دلتنگم را له دلّ خه نین
باوگه دلتنگم را لاوه لاوه
دهرمانه دهرد و حاله خراوه
کزه و هوره گهد هیما هاگوشم
حکمهت و دهرسد نه یه ود فراموشم
باوگه بوه خشه م له خه تاکاری
ههرچهن گه ورایدو وه روم نیاری
قه له مم شه کهت خوهم ناتوانم
وه گهر نه له باوگ من فره زانم

که پیری پوش

خودا بکه یدن هم بایده خه وم
رووشن بکه یدن ته ریکی شه وم
خودا بکه یدن وه دهر بایده ناو
سه لام وه تند وه گیان بهم جوواو
خودا بکه یدن دی دیر نه که یدن
کهس خه وهر نارئ بوشئ نه یه بییدن
تاقه تم تاقه و زار و خراوم
یئ که پره پوشئ وه بانئ ناوم
یئ چرای سوسوله واو وارانم
یئ پهریشانی بی هاوزوانم
یئ عومره که من چه وهئ تنم
وه خودم گوم بیمه و ئوشم یه منم
خودا بکه یدن پایبزم بمرئ
زمسان بمینی وه هار بگریئ
ئر به هار بایدن فره خویشی کهم
غه می دیرینه م له هورمه و بهم
به هاری ئیواره ی غه ریب نه وازکه
رهنگی ناخوشی لی ناوه بوه
خودا بکه یدن نه و دن په شیمان
جورئ هم همیشه سه ربه ی دیارمان

دهنگی شاره گم

بی باری ترهک قانوان شکانن
نهئشی نازادی له نوو لهرزانن
بی باری ترهک بوه بگییر بگییر
شهوقی رههایی بهسانه زهنجییر
بی باری ترهک داخم تازه بو
هرچهن داخه یلم له هورم نهچو
خوفاشه یل جهم بون لهو تیه ریکیه
وهتن نوری عیشق وه تیره نیه
دهسیان پر مهرگ و چهویان پر له خون
جما دوشمنی گیانی خوبان دون
دهنگی شاره گم هم خهفه کردن
دلخوشیه گم وه غارهت بردن
هه تا نهیشتنم هاواری بکه م
وهبانی زهخمم ساریژی بنهم
هه تا نهیشتنم دهنگی (۱) نه لالم
هه پرا بی کهسی خومان بنالم
برایه یلی خاسم زانم شکیاینه
وهدهم تاباد و دل رمیایینه
زانم لیوه دان وهدهرده و خه نی
دهسه یلی ته زویر قه وردان که نی

(۱) فریادی بکشم.

پادان لاونم ئی کـــزه و هووره
ئی رهشی (۱) چاره و ئی زولم و زووره
پادان لاونم را دهسه یلدا
هه پرا په شـــوی ناوچه ویلدا
پادان لاونم ئی رهنجی فـــره
ئی جهرگی پاره و ئی بهرگی شـــره
پادان لاونم ئی بی بهشـــیه
ئی ناسازی و ئی نه خوشییه
پادان لاونم تـــازوانم هـــس
هه رچهن هاوارم نیه چودن وه کهس
دهس وه داوانی خـــوداودن گرم
له ســـوزی دلّم وه هاوار چـــرم
خودا چهن جاره م وه پید ئوشم
زوان مـــوده راورد له نوهه م بوشم
کهی تیه یدنه و دهنگ بی کاری بکه ی
توماری زالم وهیه کا بخه ی
مه گهر نیه ونیدن گه له ی گورگی هار
مه گهر نیه شنه وی دهنگی بهرپی زار
دی چهنی بوشم چهنی بچـــرم
چهنی خوننی دل له چه و بســـرم
دی چهنی بوشم، تووای بـــرم؟
هاوردیده بان دینه م و کـــفرم

(۱) سیاهی.

سایه دیش بچوو من وه لاد مینم
هه ر جورئ ته وه ل سهر سایه د دونم
هه م وه پید ئوشم دهنگ هه ناسه می
ئایینه ی عیشق و باخی یاسه می

ئایینه ی عیشق

که سی نیه تونئ جه ی ت بگری
خودا نه که ی دن عیشق د بگری
که سی نیه تونئ جودامان بکه ی
دامئ دو رهنگی ته پامان بنه ی
گشتی که سه گه م وه لیم نه تووری
وه چه و دوشمنه یل وه پیم نه نووری
وه دو سه یل گشتی دیمه پشتی پا
ت مه نیده رام هاوساگه ی خودا
دو سه یلی ته مرو جو قه دیم نین
فره مه رمووزن نیه وشن راد کین
چه وه پید بوشم ته ی دووسی گیانی
رازئ سهر به موهرئ زنه یم زانی
لاره پیم مه که من وه پاد مینم
وه ئایینه ی ت رووژنای دونم
بوچی ناسازی وه گهر دم مکه ی
رووژئ هزار جار مهرگ نیشانم ده ی
م هه رگز دلّم بهش به شه و نیه که م
له سایه ی که سی شه که تیم نیه نه م
زانم که سه یلی فره ی هانه ساد
تا سایه دیری نیشتنه وه پاد

پیشکشه شه به ته واوی نهو کیژه کوردانهی که بی دهنگ له
ناو بلتسهی ناگری عیشق سووتان؛ به لام شه رمینیان
نه بهیشت هه تا هاواریک بکیشن.

دوته کورد دلّم فره راد سزئ
وهختی عیشقی پاک له دلّد مرئ
ئه گهر عاشق بود بوده به نامی
له رئ زنده گی چهنئ ناکامی
کوپ هه جور توای هه کارئ که یدن
رووژئ له یه ی جئ قهرارئ نه یدن
هه وهخت بچودن هه وهختی بایدن
شه و رووژ نه یئ توینی هه نایدهن
ئه عاشق بودن کهس منهی نه که ید
کهس وه پشتی سهر ناوی لئ نه وه ید
کهس قسیه ئه رای دریس نیه که یدن
کهس قول و زنجیر وه پای نیه که یدن
براگه د راحت هاگهر دئ له یلی
ئوشی خویشکه گه د گهر دئ کهس نه یلی
دالگد ئوشی دهنگه د نایده بان
دوته چو هرفئ عیشق تیه ریده میان
باوگد ئوشی سهرم خه یده خوار
خیاله یلی خام وه سهر د درار
دوت بایه د سه یین وه مال بنیشی
نه که ئه را خوهی نه قشه بکیشی

هه قدارد فرهس یه کی په یدا بوو
یا کوپئ خالوو یا کوپه ی عه موو
وه لید نیه پرسن نه زهرئ ت چهس
حه تا بی نه فهر نیه وده فه ریاد رهس
ئوشن یه خه بیره گشت که فنه کار
ئیو ساعت توای یه ی کوت و شه لوار
گشتی جه مه و بوون که فنه خویشی
تونیش مه جبوری که چشتی نه وشی
سزیه دو سازید عومرد ناو بوودن
شه و رووژ ئه راد هه جو بیک چودهن
ئه گهر دوست داشتن گونا کارییه
پهس دونیا دونیا گونا جارییه
که ی باوگد فه همی ئی قسه ی منه
ئینتیی خاب کردن یه هه قئ تنه
ئه گهر براگه د خوهی ته رکئ عیشق کرد
خیال و هه وهس له فکرئ خوهی برد
ئه گهر دی نه چئ له وهخت و بی وهخت
ئه گهر زنده گی ته لئه و نه وسهخت
ئه وسادی تونن مه نعی تو بکه ن
خه ت و نیشانی زنده گید بنهن
ئی فکره یله دی فکره قسه دیمهن
مه ردم وهی ده وره ئی جو ره نیهن
یانه دور بکه ن گه نه ئه پرامان
تیه ریدنه خوار فه رهنگ گه ورامان

بی که می عه قل و هیره نیشان بهن
که م خهت و نیشان ئه رای دوت بنهن
عیشق و عاشقی له جنسی خودان
زنده گی و عیشق که ی له بهک جودان
زنده گی بی عیشق بی ئاو و رهنگه
وه گهردی یهک بوون دونیا قه شهنگه

باکووری (۱)

باکووری سهوزی گهرمی له ئیحساس
بوو ده ریا دهبدو بوو نارنج و یاس
باکووری شینی (۲) چو ده رای شومال
باکووری جوانی (۳) چو رهنگی خیال
هم دجله و هم وان وه لوتفد جوشی
خهزان وه لای تو بهرگی گول پوشی
باکووری ساده هه جورئ خوهمی
له قسه دیمانا ئه رام هاوده می
باکووری ریشه د هاو ریشه ی منه
ئه ر من رزگارم (۴) میراتی تنه
باکووری بهو ده له ماله و مه نیش
بی خه تی وه روی چاره مان به کیش
باکووری نه سیم عه ترد تیه ریده ن
گیانی شه که تم زنه ی گریده ن
باکووری تووام بام را مالدان
چاوم رووشن بوو وه جه مالدان

(۱) کردهای شمال.

(۲) آبی.

(۳) زیبا.

(۴) آزاده.

باکووری زانی ربیہم بہسانہ
 لہ خوہم بنالم یا لہ زہمانہ
 باکووری ہاوار دہسم لید کووتاس
 کی ناویہ نیمان ہہساری کیشاس
 خودا بکہ یدن ٹوخی نہ کہ یدن
 یئ شہو وہ پراحت سہرہو نہ نہ یدن
 خودا بکہ یدن مالتی برمی
 توفانی بہ لا ئہ پای بجہمی
 باکووری خوہزہو بہ کہو بگریم
 وہ چہ وہ یلمان خوہشی بونیمن
 لہ خودا تووام ہہر گہرمی کاروید
 نازادی بہ شد ہہ سہوزہ زاروید

وہ پینہم تنی

ت شووری عیشق و باختی گولمی
 ت نووری چہو و ہانای دلمی
 لہ ہنی شیریند رہسنیدم وہ کام
 نیگیلی گہرمد نارامشہ پام
 ئہو ہہیا و شہرمہ ناو چپہرہی تنہ
 تابرو و نامووسی قہبیلہی منہ
 دہسہیلی شیند لہ کانی خودان
 مہدئی ہونہر و موسیقای وہفان
 نیہزام چہ بیترم^(۱) لہ عیشق و ئیحساس
 پیشکش بو تو کہم سہد پہنجہریاس
 نیہزام چوہ بوشم وہی شورو ہالہ
 دل برین لہت نیہودو مہہالہ
 تہمامی شیعرم ئہرزانی چہود
 مہخمہئی عیشقم پیشکشہ شی خہود
 دارئ زہیم لہت گول گری
 وہلیم نہ تووری دارہگہم مرئ
 چہنی چہن شہوہ ٹاگر و ناوم
 ہامہ ویرانی چوول و خہراوم

(۱) بگویم.

چهنی چهن شهوه خهه لیم ههرامه
دلّ وه دنیا و دین تهرات نامه
چهنی چهن شهوه تهو هاوه گیانم
یه تهو مه‌رگ نیه تهو تنه زانم
چهنی چهن شهوه هام له په‌زاره
له تیه‌ریکیه‌م په‌ر نیه هه‌ساره
چهنی چهن شهوه وه‌رینه‌م تنی
دهنگی چوولی و بی کسه‌سی منی
خوژه و بزائم له چوه توریایده
له چوه په‌که‌رو ته‌راگی‌ریایده
بی ت زرده‌دارو بی ت مــــرم
له شه‌وقی عیشق‌ده‌وانی گرم
وه شه‌رم و هه‌یای دیرینه‌ده‌سه‌م
تا آخر وه‌پای عه‌هدمان هه‌سه‌م

وه‌چاخه‌ دلّ

دلّی که له‌عیشق سهر‌دو خالیه
ی کوژه‌ی چپوی یا سوفالیه
زو زی شکیدن یا تاگر‌گری
یا که له گوشه‌یی وه‌بی که‌س مرئ
وه هه‌ر بادی بوو له‌رزیدو که‌فئ
ته‌مامی عومری شه‌که‌ت و خه‌فی
ته‌نیاس و بی‌ده‌نگ له کونجی‌سینه
نیه‌زانئ خو‌شه‌ه یا که خه‌مینه
ته‌عمی دل‌که‌شی ئی‌حساس نیه‌چه‌شی
سه‌ر ده‌رگومی و یه‌ئس بو‌ده‌به‌شی
ته‌و دلّه که عیشق تاگری داگه
له سووز هه‌ج‌ران داخه‌و سزیاگه
تا رووژی مه‌حشهر رووشن مینیدن
سه‌راپا زنه‌ی وه عیشق دونیدن
ته‌و دلّه که عیشق رووژنایی داس
دره‌خشی له گیان چو تیکه‌ی ته‌لماس
ته‌لخی عیشق ته‌رای شیرینه‌قه‌نه
وه سونتئ عیشق عاشق‌پابه‌نه
دلّی که له عیشق زه‌خمی و ریشه
که‌عبه‌ی موراده تاگه‌ر هه‌میشه

عیشق و جاخی نه سه وهی دلّه
دلّ وه بی عیشق بی مشتت گله
دلّی که له عیشق پیره و هاوه سوو
وه عیشقی ساریژ هه جوانه و بوو

چه وهری

چه ووم هاوه ری، ربه گهد ک بای
ئه پای بی که سیم تاخرین په نای
دلّم خه م گرتیه له جه وری زه مان
له شهیتانه یلی ک ئایه م نه مان
عه قلی ئایه مه یل هاوه چه ویان
هه قیقه ت گومه وه ناو خه ویان
چه ووم هاوه ری ربه گهد بایدن
وه ته نیای مرم ئه گهر که نایدن
رهنگی بووی هیچ کهس رهنگی ت نیه
ئی هه مه رهنگه دلّم کرد سیه
ئه شکئی رام نه مه ن ک دی بگیرم
وهی ری در یژه فـــــره نو پرسم
تا وه کیهی له پای ئی ربه بوسم
شایه د نه زانی وهی ربه مه نم
پیچیا مه وه دهر د وه دروو خه نم
هانای^(۱) دلّه گه م دلّ بی قه راره
دلّم راد ته نگ بوو هه رووژ ئیواره

(۱) حالت التماس، تضرع.

دی که‌ی ته‌یدنه‌و ئینتزاره‌گه‌م
 ته‌نیا گولّه‌گه‌ی سی‌ به‌هاره‌گه‌م
 یانه‌ نیسه‌تونن هیچ کارئ بکه‌ن
 به‌ینی من و تو‌ جو‌دایی بخه‌ن
 چه‌وم هاوه‌رئ ربه‌ گه‌د ک بای
 سه‌وزه رو چه‌و مه‌س هاومالئ خودای
 نه‌ مه‌ی تووام و نه‌ موحتاجئ مه‌ی
 وه‌ ئه‌ناو لیودت سه‌رمه‌سم که‌ی
 نه‌مال تووام و نه‌ زینده‌گانی
 بالای ت داشتوم وه‌ شادمانی
 فه‌قه‌ت وه‌پیم بوش تیدنه‌و له‌ نوو
 ئینتزاره‌گه‌م وه‌لیید تازه‌ بوو
 من هه‌ مینیدهم وه‌ پای ئی رتیه‌
 ئه‌جه‌ل نه‌یلیدن تاوه‌نم نییه‌
 ئوشم قه‌وره‌گه‌م وه‌یره‌ بکه‌نن
 نه‌یلی ناکه‌سه‌یل وه‌پیم بخه‌نن
 له‌ بانئ قه‌ورم ئینتزار سه‌وز که‌ی
 شاخه‌ی ئینتزار ده‌س وه‌ ملد خه‌ی

ثانییه‌ی شکای

کاری ک رهنج و بی مه‌یلی ت کرد
 کافه‌ره‌هم وه‌سه‌رئ کافریه‌ ناورد
 ده‌س داوان پاکه‌یل جه‌م بوون وه‌ ده‌ورم
 وه‌ زینی زنه‌ی بکه‌نن قه‌ورم
 ره‌فیه‌یل جه‌م بوون یئ کار بکه‌ن
 مه‌ره‌مه‌ئ وه‌بانئ ئی زه‌خمه‌ بنه‌ن
 بان دوعا بکه‌ن یئ شه‌و بمرم
 تادی که‌م په‌لپه‌په‌تی بگرم
 بان دوعا بکه‌ن دی نه‌مینیدهم
 ئاخه‌ر من فره‌ خو‌ش بین و سادهم
 دلّم به‌سمه‌و له‌ کونجئ سینه‌
 شکینم وه‌داخ هه‌رچی ئایینه‌
 دی نیه‌گرم سوراخ ئه‌سله‌ن وه‌ که‌سی
 له‌ شونئ دلئ یاگه‌ر هه‌وه‌سی
 خو‌زه‌و بمردام ئی رووژه‌ نه‌یام
 مه‌رگ فره‌ خاسه‌ ئه‌گه‌ر نه‌شکیام
 دی دروس نیه‌ودن ئایینه‌ی شکای
 مه‌گه‌ر سکه‌نده‌ر ی رووژ وه‌ده‌ربای

دی شهکەت بيمه

دی شهکەت بيمه له زارو زنهى
تنيش نيه توپنى ئومىدى بنهى
دی شهکەت بيمه له مه رگى زینى
له چه ويلى که تيه رىکى دونى
دی شهکەت بيمه له خوم و دونيا
مه رگم بره سن دی مردم خودا
دی شهکەت بيمه له ئه مرووسو
که سى جورى م ره نجى بيوه ر بوو
دی شهکەت بيمه له هه رچى که سه
تا ئيره هاتم زينده گى به سه
دی شهکەت بيمه له عيشق و ئىحساس
له هورم چيه بوو نارنج و ياس
دی شهکەت بيمه له په ريشانى
له هورم چيه رهنگ ميه ره بانى
دی شهکەت بيمه له دلواپه سى
پر م له ناله و ده ردئ بى که سه سى
دی شهکەت بيمه له ی پرووژ و شه وه
گيانم و جسمم موحجاجى شه وه
دی شهکەت بيمه له ی بيدارىه
بيدارى نيه زه جر و زارىه

دی شهکەت بيمه له ی ده ردیه
لى ول بون و لى ول گه رديه
دی شهکەت بيمه هه تا له گيرى
له ئه وجى عيشقم ره سيم وه پيرى
دی شهکەت بيمه لى مال و مينه
تا ئه لان ئايه م وه ی جووره دينه
دی شهکەت بيمه له ی شه که تيه
دنيا ئه را من پوچ و په تيه
خودايى کارى توهنى رام بکه ی!
له خه زانه ی خيو تيرى رام بخه ی

هه روهى ئائينه شـيـوهى تو دونم
نه چيـدن وهـرئـ شـكـئـ ئايـينم
بهـو ئـيره مهـچوو بمـين وهـلامان
كهـم نمـهك بپـاش وهـ بانـئـ زامان

ئائينه گلى

ئەگەر بچيـدن م وهـيره مـرم
وه سووزئ هـتـجـرد هـم ناگر گرم
تازه گولـهـيلم كهـفتـونه بهـهار
فكرئ چينـد وهـسـهـرد دهرار
ئەگەر بچيـدن دنياـم خـهـراو بوو
جهـرگه شـرـهـگهـم وهـ نوو كهـواو بوو
ئەگەر بچيـدن منـيش سهـرهـو نهـم
وه ليوئ خـهـندان دى كهـس نيـهـونـيـدهـم
زانى دلـئـ من لانه وـيـرـتـزه
تنى شـكـنـيـدئـ وهـرـتـزه رتـزه
چوه ليمان سهـرداس توواى بچيـدن
كام نامـهـردومى وهـ ليمان ديـدن
من خيالـ كـردم ت هاوړئ منى
ئەپام شوورئ عيشق و دهرىـ بئـ بنى
نهـزانسم كهـ هـيـليـدهـم وهـجى
بئـ ئـيـوارهـگان وهـ بئـ خـهـوهـر چى
هـم وهـ يادـم نهـو سادگى كـردم
له هـهـرـمـيـئـ دلـ ئـاوـروى خـوهـم بـردم
خودا زانـيـدن من دلـم پاكـه
ناوى ئائينه و دهـيشـتى له خاكـه

غروب رهنگینه

بهو بچیم را مالّ جو جارئ جاران
غهریبی گه نه له گووشه‌ی شاران
دهس یهک بگریم رو بکه‌یم له خوه‌ر
بکه‌یمین وه‌سه‌ر میلکان و باوان
دالنگم چه‌وه‌پیی چگنئ ئیمه‌س
بهو تا بچیمن دلّ خوه‌شه رامان
غروب رهنگینه نه له غهریبی
دیه‌ن دپریده‌ن دهات ئیواران
ئاسمان وه‌ختئ له‌وره وارپده‌ن
ده‌نگئ زنه‌ی دئ نم نمئ واران
بهو بچیم رامالّ جو جارئ جاران
دهسئ یهک بگریم وه سه‌وزه‌زاران

ته کیامه له گول

خش خشئ پاییز کفتیه‌سه گیانم
ته کیامه له گولّ رو وه زمسانم
رووژئ هه‌زار جا ده‌یدنم وه کوش
وه‌یه‌ی ئیشاره تیه‌ریده‌و گیانم
مه‌گه‌رت کیید تووای چو بکه‌ید
ئه‌وسا فرشته‌ود ئه‌لان نیه‌زانم
دلّ ته‌نگ و گریان قولّه‌ی لیوم تی
جرقه‌یی بیه‌ پر له وارانم
وه‌یه دل خوشوم نازم بکیشی
نازم شیتوانی به‌سای زوانم
بی‌تاق به‌وه دیار سه‌وزمان که‌ره‌و
هه‌ جو هه‌میشه‌ خودم میتهره‌بانم
پائیز نیه‌تونه‌ی هیچ کارئ بکه‌ی
تا ئاگرئ عیشق له‌ت ها گیانم

منیش له هورهو بهیددن

نهکهی بچیدن وهری منیش له هورهو بویدن
دلده بهیده کهسی تر ره نجم بیوهر بکهیدن
نهکهی له هورهو بچوو دلده وریزه یلی م
بوشی چهوم وه لی هات ناگر وه گیانم بهیددن
نهکهی فره خوهدو بوشی وهلی دور که فتم
هاتی نهگهر بمرم یادتی وه لیم نهکهییدن
نهکهی بی روو بوشیدن بهسه هاتمه وه له نوو
دلده وهریزه م بکهی وه دروو بوشی تیه دن
هیما م نهو کهسه مه تا ناخر وه پات مه نم
بی تنید که هه میسه وه م پشت پا دهیدن

ئهسپی رهم کردیم

ئیمشه وه له ناو دلی شهو هه ساره گم دیاره
دلده له نوو سه وزه و کهی نهو هه میسه وه هاره
ئیمشه وه له نوو سه رمه سم له نهو چه وه یلی مهسه
ئیمشه وه گووشه ی چهوی دهیددن وه پیم ئیشاره
ئوشی هیما پابه نم وه سونه تی عاشقی
منیش بی په رده ئوشم که عاشقم دو جاره
هه رچه م بی چراخوم له نهو شه وه یله سیه
ئیمشه وه رووژنایه م دهی نهو رووژنای گلاره
هه رچه م که بی په لام و دلده لانه و تیریزو
ئیمشه وه رسی وه ناخر نهو هه مه گه په ژاره^(۱)
هه رچی له خه م نه خه فتم شه وان تا رووژی رووشن
ئیمشه وه له خووشی نیشم له دلی تی شه واره
ئیمشه وه ئهسپی رهم کردیم تهیدن وه میلکامان
له نوو بهسم وه ملی مشتتی له نهو هیساره

(۱) دلواپسی، نگرانی.

وهپادان مینم

خوهم هاتم وهری دلم لهوره مهن
وهپائی ره نچسدان دلم بو پابه
چک چک ئاو بوم ورشیام لهو خاکه
گولته یلی ئیحساس له شوونم سهوزکهن
تا لیوژدان دیم وهخه م بهر گرتو
دنیا م خهراو بی هیچ ئه رام نه مهن
شارمان راچوه رهنگ و رو نه بیرئ
مهردم را لیوا هه ژار^(۱) و ساده ن
ئهو مرداو بی دهنگ کناره ئاوه
خاس جوواوم داگرتم هه زار په ن
مه گهس و په خشه که ی عهسه ل دیرن
ئهرا قردگی شیرینی ژاو خوه ن
چوه رادان بوشم چوه بلاوینم
ئه گهر سهرونام دی مه نام مه کهن
قهسه م وه گیانی پر له ژانیدان
تا ناخر مینم و عههدم پابه ن

مه ربوان - جوژهردانی ۱۳۷۹

من و ت

من و ت ههردگ کهلاوه گهردیم
ههردگ دهروهدهر هه بهرده لبه ردیم
من و ت ههردگ بهشی یهک بومن
نیهزام ئهرا چوه له یهک دل سه ردیم
له شوووند هاتم ولات وه ولات
ههرجا شک بردم له فیتردگه ردیم
دهسم بهو دهسم هاودهردئ دیرین
تا ئهوره زانم کوشته ی بی دهردیم
دریسه کئی ت ئوشنه پید پیساگ
وهلیم دلخوژ نهوید ههردگمان مهردیم
بهو تا بمینیم ههردگ ئهرا ی یهک
ههرچهن بی لانه و کهلاوه گهردیم

(۱) فقیر، محروم.

وریسکه‌ی ناگر

زانی هم چومه دلّ پهلپد گری
یهسه وه بیّ دهنگ دهق کهید و مری
وهپا کهفتیه کهم بدهوینی
رووژی سهد هلهت وه شووند بری
وههر جا نووری هایده پرووبه پروو
ئیسمی رهنگیند وههاوار چری
ئه‌گهر بشنه‌وی دلّ وه لی نایده
له سهر تا وهپا یه‌قه‌ی خۆ‌ی دری
ئه‌ریه‌ی شه‌و بایدن وه‌ناو دلّی شه‌و
دونی که سزی ویریسکه‌ی ناگری
یه دلّی منه شه‌وان سزیدن
له ناگری ت وهریسکه گری

خاکم دانه بای

سزیم خاکم دانه و ده‌سی بای
نال‌هیل و خه‌مم زو بردن له بای
کاشکی دوشمنی له روی زه‌و نه‌بوو
دلّ وه‌میهری یه‌ک بکرداین شای
کاش زه‌و پر بودن له سولج و سه‌فا
گووشم نه‌شنه‌وی دی جه‌نگ و فه‌ریای
ت گولی منی گولزاری عیشقی
همه چشتی خوه‌م ئه‌راد دامه بای
بوشه بای شه‌مال له گولزارت بای
بایده‌ن وهره‌و م دلّم بکه‌ی شای

بی ریشه نیهم

فالم گوم بیه و خه مین و زارم
ئیمشه و جاو بهی که بی قه رارم
رازئ م زانی خود من له ته وری
«حافظ»^(۱) بوش وه پییم ته هه مول تیارم
چهن وه خته کئ م خاموش و سهردم
نیشانم بیه زنه ی و شارم
سولتانی عیشقم شای مولکئ دلم
هه رچهن بی بهش و فره شپارم
بی ریشگ نیهم ریشهم قایه مه
تیشگ بیه وه لیم من کوهن دارم
وه پییم نیشان بی موعجزه ی شیعت
وه گهر نه ته سلهن دی ناود نیارم

(۱) حافظ شیرازی.

کوچه ی وارانسی

نم نم وارانسه و دلم وارانسی
په لپه کونه گه ی جار جارانی
لیم دوری مه که دلم هاوه لاد
هه رچهن هاوساگه ی مال خو مانی
ئوشمه دلم دی په لپی^(۱) مه گر
دل وه پییم خه نی ئوشی فلانی
مه هه خود نید چیدنه ده وری
خود ری عاشقی خاستره ک زانی
دل له مه چیه و دامیو دهس ت
تا ته لان دیده چشت وهی ته زانی
بی په لئ داری وه عیشقی تو نام
چوله دلدهات په لم شکانی
وه رنج و زامهت بی که پری سازیم
وه بی ره حمیه و که پرم رمانی
هه وام ته وریه و تووام بوام
رهد بوو له کوچه سهرد وارانسی

(۱) بهانه.

چه‌وم ها شووند

چه‌وه‌یلم شه‌کەت له شووند گەردن
رووژنای نەبەرن خامووش و سەردن
لێم بارگرتیە و قولە قولمە^(۱)
ئاسمانیش گرمەهر^(۲) نیه‌دن
چ رووژەیلێ بولە کناری ت
دونیا وە بێ تۆمەعنی هیچ نیه‌یدن
گولەیلێ باخچەم رەنگیان پەریبە
گولێ دی نیه‌ عەترێ ت بەیدن
وختێ ت بودن فرە سەبوور بوم
ئەلان له هەرچی دلم گیریه‌یدن
چه‌وه‌یلم هەرگیز وە پانیه‌یشن
وہ کووریش هەم له شووند گەردن

(۱) کنایه از بارانی بودن.

(۲) رعد و برق.

شوکرانه‌ی بالاد

چەنێ بێ رەحمی چەنێ بێ خودای
چەنێ له دلەیلێ قەبیلەم جودای
ئەرای لێوایده ئایینی ت چووس
مەردم گشت زانن فرە بێ وەفای
ئەو بالای بەرزە شوکرانه‌ دێری
وہ می‌هەرەبانی شوکرانه‌ی بیای
له مەکتەبێ عیشق قانون نەیری کەس
ئەمات ساتی وە یه‌ی جوور دێرای
رازێ چه‌وه‌یلد وەلیم شارتی‌دەو
رازێ عیشق ئاسان وەپیم نیشان دای
هاتید و چیدن زەخمم کولانید^(۱)
ئێ گولە سووره ساریژی^(۲) نەنای
سەوزە روی نەجیب وە دل نیشیدن
هەرچەن بێ رەحم و فرە بێ خودای
ولیم دوریدەن وە هورم مینید
کە‌ی له قەبیلە‌ی عیشقی م جودای

(۱) جوشاندن، کنایه از سوزاندن.

(۲) مرهم.

وه رووژئ رووژئ

هه رچهن چرمه د ئه را جو او نيه يد
ساتئ وه يه فرم دل و گيانم به يد
وه رووژئ رووژئ دلّم خه يد وه لا
نيه زام چوه بوشم كه س نيه زاي چوكه يد
هه ر جوور تووايدن دهس وه سه رم كه ي
وه لاي خودا وهن تو چو جو او ده يد
هه ئوشم تيه يد و چه وم ها وه رئ
يه جا زانيدن ده قيش وه پيم كه يد
م باوهر نيه كه م دي قسيه يلئ ت
مه گهر مايه ي عيشق وه گياند بنه يد

به ده ورييه د ناي

خودا بكه يدن به ده ورييه د ناي
باخد له گول و بنيشي وه ساي
خودا بكه يدن دلّد نه شكيتي
عيشق و زينده گي وه مه رامد باي
خودا بكه يدن وه ئيمه دور نه ود
له خه م دوريدو سه وزيدو دل شاي
كوورپه ي دلّه گه م ئارامي نيه گري
لاوه لاهه گه د ئارامشه راي
يه كئ تر لاؤني منيش چمه خه و
دهنگئ لاواند بيلاوه به رزباي
وه ليد دلگير نيه وم خوشي خه مه گه م
هه رچي وه م هات ئه و رتوارد ناي
دل وه ت به سان ئي حساسئ ولو
نه زانه سم ك ده يدنم وه باي
م نوورد نيه كه م هه رچهن شكيامه
خودا بكه يدن به ده ورييه د ناي

خه رمانی گول

بهو کارئی بکه هم دلّم شکیاس
قه لای دلّه گهم وه بی ت رمیاس
ماوانه یرم و که لاهه گهردم
بی گولئی جی دی را من نه ماس
ریزه م کردیدو خهم ناتو برویه د
گهنم زاری عیشق خاس دایدن وه داس
جما سه د سالّه وه چه وه نیمه سه د
ئهی چه پکئی گولّ ئهی چه پکئی یاس
ئهی زنه من زیندانی مه رگه
بره سن وه پییم موعجزه ی هه ناس
چه نی چهن سالّه نازیه ت بارم
کراسی رام بار له جنسی ئیحساس
ههرچهن چه و گلدهم له وینه د نیه
ئهی خه رمانی گولّ ئهی خه رمانی یاس
ده خیلد بومه وهی حالّه نه یلم
بهو کارئی بکه هم دلّم گیر یاس
تفلئی دلّ ناساز هه وهق کوتییدن
دهروه چه یلی عیشق وه روم به سیاس
ته مامی شیعرم کردم وه نه زرد
وه دادم برهس هم دلّم شکیاس

ملوانکی په ژاره

ئیمشه وه له نو چه یرانم له دلئی ئی شه واره
ئیمشه وه له نو چیتمه وه ملوانکی په ژاره
ئیمشه وه له نو بی خه وم کارم کیشیده جنوون
شه واری شووم مالومه هه له سه ری ئیواره
ئیمشه وه وه ناوتیه ربکی کزم له کونجی سینه
ده سد بره سن وه پییم ئهی باخی پر هه ساره
ئیمشه وه له نو چرمد تا ئه وره که ده نگم چوود
تنه خودا جوواو بی دلّم هم بی قه راره
ئیمشه وه فره دلگیرم له ی بی وه فایئ تنه
تنیش ته قسیرئ نه یری یه ره سمی روزگاره
ههرچهن فره شه که تم له عیشقی ئی زه مانه
بی رووژنای جه دیدی ها دلئی ئی شه واره

پهر نبي هيساره

وهی شهوی شوومه پهر نبي هيساره
دلّم ناسازه و نيه گاپاره
داوه ني تووام سهر بنمه باني
وه دلّم لاوی خهم و په ژاره
پام بلاویني جورئ منالی
وه پام بنیشی وهی ناو شهواره
کس دیار نيه من چه وه پيه
جاده گم تیه ریک پر له غواره
فه ریا ره سه گم وهیره بار کردیه
ئاگر وه ریسکی وه لیم دیاره
قافله ی عومرم نه سپی خهم رانی
سواره گهی من ره ختی دواره
وهی ریه نوورم جاپای مه نيه
فره خالیه جی نه و سواره

ناسمان بووار

ناسمان بووار هم دلّم تنگه
هانای دلّه گم کز و بی دهنگه
هاوده ردی بکه وه گهردی دلّم
واران له واران فره قه شهنگه
سهردم و تیه ریک زمسان گرتیه سه م
دونیا ته پام کوورو بی رهنگه
له بهس چه وه رتی ئمروو سووهم
ره خشی ئومیدم شه کت و لهنگه
مه رگم هاتیه و گوورمیش ديه
چوار دهورم دیوار سهرارام سهنگه
له رووژنای عیشق چراخ پام بارن
زانم قه وره گم تیه ریک و تنگه

غوربه تی عیشق

بوغزی زهوی وا بوله دهنگ هه ناسه م
وچه وه یلم دیم مهرگی ئیحساسه م
باختی یاسه گه م ئاسان په ره ر بو
دی وه کی بوشم خه رمانی یاسه م
سه رتا پا گیانم وه دهرده و ژه نیاس
نیه شکم خوه م ئوشم ک خاسه م
وه هه ر جانوورم دلته نگ و تیه ربک
رووژنایه م بی دهرده چه وراسه م
له غوربه تی عیشق مه زلوم مه نمه
له ی غه ربیه فه قه ت ت ناسه م
هورم نه مه نیه و گیجم له ناؤ خوه م
وه غاره ت بریاس هوش و هه واسم
عوقده ی دل میش غه زه ل وانه کرد
بوغزی زهوی وا بوله دهنگ هه ناسه م

تهویه شکانم

م تهویه کوردوم تهویه شکانم
سه نگی نی تهویه که فته سه گیانم
سزیام و سازیم دهنگم ناتهبان
یه جادوکی بو به سا زوانم
زولالی عیشقم خودا سیراب کرد
را بو مه مورداب خوه میش نیه زانم
مانگ وه پیشانی به رزی م ئەلات
ئهلان تف له روی ده سی زه مانم
دی تهویه نیه که م زانم هه م شکی
خودا خوه د بگر ده س و داوانم
عاده ت نیاشتم نووری که س بکه م
یه سه نوور که م سزیا سوغانم
هه وای ئیحساسه م ئالوده کردی
شه رمه نده ی عیشق و رسوای ئیمانم
ئاهم بگریده د ئووخه ی نه که ی دن
جوو سیه دهردی که فته یده گیانم

ناسمان ڀميا

رووڙي ڪه چيدن ناسمان ڀميا
زو وه خوهي له رزي مانگ و خوهر گيريا
له بهس سه نگينو داخي دلنمان
خودايش هم دلي را نيمه شڪيا
ئي قوفلتي ڪووره ڪي وازي بڪهي
هاناي دلگهم هه ناسم ڀريا
ڪي ناوهينمان جودايي ڪيشا
خوزهو وه له عنه تي خوداوهن ڀچيا
ٿاهي وهيلانم ڪهفتيه سهي ناوه
سوزي دلگهم له زه مان پيچيا
يهي نيواره گان له نوو بٽوهو ديار
دلنم وه ٿاگري بي دودي سزيا
وه ناو گيري بهم وه دهردهو خهنم
زه خمي سه ريه ستم له نوو ٿه لڪنيا
بوو يهي رووڙ بايدوه ٿاز بايدوه دلنم
بهو گردهو بڪهيم ٿاوي ڪه رشييا
هاناي دلگهم وه دادم ڀر هس
رووڙي ڪه چيدن ناسمان ڀميا

بي شهو تيهه م وهلاڊ

بي شهو دوني بدن هاتمه وهلاڊ
له رازي عيشقم وهتمه ٿه پراد
شه ڪه تيهه يلم وه ڪوولم ڪه فن
ٿاخرت هه يدن نيشتمه وه ساد
ٿه شه وڀرام رووڙي گه ورايه گه
غه ميلتي ڪوهنم گشتي چوو له ياد
بوغزه يلم هيلم تا ٿه شه وه بايد
ٿه شڪه يلي ڪالڻم ڀشتم وه پاد
باوشي گهرمد ٿارامشم دهي
له دلواپه سي نيهه مينتي بونياد
مانگ وه ليم ٿه لاي بووده مانگه شهو
به ختم رووشن بوو دلنم بوودن شاد
له زولالتي عيشق ڀه سيمن وه يهڪ
ٿه شه وه دوني هاتمه وهلاڊ

عیشق ت دهریاس

نیمشه و شه و یگه له شه و یلی خاس
خه م بار کرده یه و نه خویشی نه ماس
نیمشه و نه زیم میهمانی دله
سفره گم پر له هه ف رهنگ ئی حساس
مال و مینه گم دامه مزگانی
نه سیم مزگانی هاتنه ت داس
دهر و چه یل و ازو پر له عه تری عیشق
خویشی هاتیه له چه پ و له راس
ئی کاخی عیشقه ت بونیانی ناید
که لاوه ی تنگی له دهنگد رمیاس
مه رگم هاتویدو چوو نایده دلم
پسانی و هپیم موعجزه ی هه ناس
شوری شیعه ریلم گشتی له تنه
شوونی ناخویشی له دلم پریاس
گیانم و نه زرد رای کامیابیه
دلم شوری زار عیشقی ت دهریاس
چوه نه زرد بکه م لاقی ت بوودن
هانای دله گم هه زار چه من یاس

تنی فهقه ت به هانم

قه سه م وه عیشقه یلی پاک تنی فهقه ت به هانم
په نای دلی بی که س و زاریه لی شه وانم
جمما هه له منالی په لپی دلم ت بوودن
شوری ته مامی شیعر و غه زله یل و ته رانم
له رووزگار هیلی دور چما م ت شناسم
گولزاری عیشقم تنی منیش سیاچه مانم
شه هدی شیرینی لیود نامیژه نه له گیانم
فه رهادی بیستونی م شیرینی زه مانم
له یلی ته گهر مهنیه مه دیونی مه جنویه
له یلا کردم و نه زرد مه جنونی جا و ده دانم
دلم خویشه گهردی تو هه تا له بی که لاوه
توقه سری ناره زومی ستونی ئاشیانم
نه خوشیه و په ژاره هه ر یه ک نه رام گه نجبه
یاقوتی عیشقی سوورد پر کردیه خه زانم
هیما هاله هه ناسم دهنگی هه ناسی گهرمد
سه ری بیو دیارمان و ازه وه رود دهرانم
قه سه م دامه خوداوهن وه عیشق تاگهر نه بهد
وه لیم دوره و نه خه یدهن دی دهق دهقه و به هانم

قه‌لای عیشق

بی روژ تووایدم، بی روژ رانیدهم
تا مه‌غزئ سوغان دی سزانیدهم
تاوه‌که‌ی نازو توورد بکیشم
من قه‌لای عیشقوم ت رمانیدم

هه‌لاله و نه‌سته‌ره‌ن هه‌مزادمانه
شه‌قایق ریشه‌و بونیادمانه
زوانئ سوور^(۱) و سه‌رئ سه‌وز داشته‌ن
قه‌واله‌ی هه‌ف پوشت نه‌ژدادمانه

کانیه‌م تنی گیانم که‌ویره
هه‌لاکه‌م بی تو، ده‌ریام نه‌سییره
وه‌فریام بره‌س نه‌ی هه‌ورئ واران
هه‌ئه‌مروو بوار سووفره‌ دیره

چه‌وه‌یلم فره‌ خه‌تاکاری که‌ن
وه‌هه‌ر جا تووان دلئ ریشم به‌ن
شکایه‌ت دیرم وه‌ی جفته‌ چه‌وه
رووژئ هه‌زار جا دل‌م رسوا که‌ن

دل‌م خه‌مینه‌ زوانی خوه‌شه
ده‌ریاییگه‌ له‌ عیشق نه‌ما بی به‌شه
له‌ رووژئ نه‌زه‌ل وه‌خه‌م درس بی
ساده‌و سه‌میمی فره‌ جه‌ور که‌شه
خودا به‌یده‌ پید بی دلئ خوه‌شی
بی به‌ختئ سفید بی ده‌مئ ره‌شی
هه‌ف شه‌و سفره‌گه‌د خالی وه‌نان بوو
دل‌د دارا بوو عیشق بوده‌ به‌شی

وه‌ه‌ر که‌س نوورم شیوه‌ی ت دونم
خودا زانییدن وه‌بی ت چونم
عیشقئ که‌س دی م نیه‌ له‌رزنییدن
له‌ت قایه‌ چوارچوو و سوونم

به‌ویره‌ گ‌رئ بووسه‌ کنارم
داره‌ هی‌شکه‌گه‌ی بی به‌رگ و بارم
ئه‌ی ته‌ورئ ره‌حمه‌ت بوواره‌ پیما
شایه‌د له‌ ژئیرا له‌ نووگول‌ بارم

نازه‌تیم نیه‌و دل‌م گ‌یربایه
به‌ن به‌ن سوغانم له‌ به‌ک بریایه
وه‌ره‌وک‌وو بچم رئ وه‌کی بوهم
هان‌ه‌ی دل‌ه‌گه‌م وه‌لیم تووربایه

ئېمىشەو شەويگە لە ئەو شەوئەيلە
ئوشن وەسلەتە تى مەجنوون و لەيلە
گەردى يەك رازى ھەردگ دل خوژش
چەرخى زەمانە پىان بى مەيلە

پيشكەش بەگەورە زنىكى مەزن لە شارى سنە

دايە گەورە!
بۆچى وەھا تىك شكاوى؟
پىرى تا ئەم رادەيە ناشكىنى
ھىلى نىوچاوانت شوئى ھەنگاوەكانى رۆژگارن
بۆ وەھا بى ھومىد؟
بۆچى پىلۆھكانت بەئاواتى مردنن
خۆزگە بتزانىبايە چەنىك ئەم وشەيە ھەژاندى
دايە گەورە!
ھىچ كات بزەى نااسايى لىتوھكانت و
شيووى چاوەكانت
بەدیتنى بووكەكەت لە بىر نابەم
نىوچاوانت ماچ ئەكەم
كە ماچ كردنى رىگە ھەنگاوى خوايە
دەستەكانتم لە بىر چوو
چون لە ناو دەستى خوا بوون
دەستانى شەكەت لە كار و
كار و
كار
بريا بمتوانىبا ھەنگاوتىكت ژيان پيشكەش كەم

به لآم هه‌ی داد هه‌ی رۆ!

ئه‌مان ئه‌توانم

به‌بێ ده‌نگی پر له ده‌نگت بچریکینم

تا بۆ هه‌میشه له‌سه‌ر سینگی دیرۆک هه‌لکه‌ندری که

«تاسه‌ی چاوانی به‌حه‌سه‌رت نیشته‌وت ئه‌که‌م»

پێشکەش بە "دوکتۆر کوروش یەزدانفەری کرمانشاهی"

له‌ کازبوه‌ی تال و ته‌ریک و

له‌ هه‌ناسه‌ سواره‌کانی ژياندا

کاتی‌ک که‌ حه‌تا مردن وشه‌یه‌کی ئاساییه

ده‌ستانی ساریژه‌قانت ده‌گه‌یینه‌ زامه‌کانی هه‌ستم

چاوانی به‌سته‌له‌کی پر له‌ حه‌سه‌رتت تا هیلتی شنه‌ی سه‌وزی تیمارگه‌ری

دیدار

پاده‌کیشی

سفره‌ی دلان پر له‌ مه‌ترسی هه‌ستن

به‌لام تو...

خانه‌خویی

به‌سه‌ر سه‌وزه‌لانی شین و سه‌وزی خوشه‌ویستی لاوان

ئه‌ی لاوه‌ کوردی دلۆقان و

ئه‌ی له‌ په‌گه‌زی پیاوانی به‌رز و ئازا

ئه‌ی پیکه‌ینه‌ری ساریژ و ده‌رمان

وه‌ ئه‌ی کۆتایی هه‌تاو و باران

ئاواقمه‌...

«تۆش له‌گه‌ل رۆحی شیعره‌کانم ئازاد بژی»

بی دہنگی مہل

مہلےکم ئاشنا یہ
لہ میٹہ ناچریکیتی
نازانم بۆ...
بی دہنگی لی دہباری
رہنگہ ئه ویش بیبر له وانہی کاتہوہ
حہفت شہو جاریک
رہنگی نانیش بہرئ ناکہن
گولکویہک بی ناوونیشان
لہودیوی سہر تہ پۆلکەہی نادیار
شہو درہنگان وەک چرایہک بی تین دہگری
دوو کۆرپہی لاواز بہہیوای لہ دوورہوہ دین و
لہ بناری دائہ نیشن فرمیسک ہل ئہ ریشن
خۆم لہ بۆنہی غرورہوہ
گالتہیہ... نہ؟
نیگا کانت لہ نیوان کہ لکە لہ و دوودلیہوہ
من ناخاتہ شکہوہ
بروام تہ نیا بہیہک شتہ
ئاسمانیترین واژہ
«خۆشہویستی»

نم نمہی باران بار

ئہو برینہ تہسکە لہ سینہ تا
سہرہ تای ہموو سہوزیوونیکہ
سہوزیوون لہ خواوہندہوہ تا خواوہند
لہ عہشقہوہ تا عہشق
لہ ئاوہوہ تا ئاو
لہ خۆوہ تا خوا
لہ تۆوہ تا ئہمن
سہوزیوونیک لہ نیگای سہردی منہوہ
تا نیگای گہرمی ئہ تۆ
لہ نم نمہی باران بار
لہ کۆلکە زبیرینہی ہست
تا ہہورہ شریخہی نیگای ئہ تۆ

پیشکشه به ته‌واوی خوشک و برایانی خویندکارم

له گشت ولاتانی دنیا

دهسپتکی عه‌شقی من
هه‌ناسه‌ی گهرمت
په‌یژه‌ی گه‌یشتن به‌خوره‌تاوی
له‌کازیویه‌کی تال و ته‌ریک و
له‌شه‌که‌تی شه‌و دل‌گیریم
بو‌هه‌لبه‌ستم
ئه‌وساکه‌ ماسی ته‌نیایی هه‌ستم
کوژتری نیگا‌کانی که‌وتنه‌ داوی بی‌ ئاکامی
و له‌ که‌ناری بی‌ به‌زه‌بی ژیاندا
تاسه‌ی مانه‌وه‌ی ده‌کرد
گه‌یاندمته‌ ئاو
گه‌یاندمته‌ شاخ

هیشوو‌ی پروا

له‌دهستی یه‌قینت هیشوو‌ی پرواکان ئه‌که‌مه‌وه
ئاسمانت په‌نگی‌کی دیکه‌ ئه‌نوینتی
په‌نگی ون و بی‌ ده‌نگی ته‌ریکی من
ته‌نیا تو‌تی ده‌گه‌ی
په‌نگی چاوانت
ئاسمان شه‌رمسار ئه‌کا
ده‌کری...
به‌تووه‌ بو‌نی باخی به‌هه‌شت که‌ی
گوئی له‌ چپه‌ی ورزه‌کان هه‌لخه‌ی
پاستی سړی ئه‌م ئاو‌ه‌دانیبیه‌ت چپیه‌؟
شایی کام وهرزت له‌ دلدا ده‌گه‌پئی
که‌ دلان بی‌ تو‌ ده‌لاقه‌کان داده‌خه‌ن
هاوین گر ده‌گری و
به‌هار خو‌ر ئه‌گیری
زستان به‌سته‌له‌که‌ و پاییزیش گشت په‌نگه‌کانی ده‌دو‌رپینتی

دهرود چهلین شه کت

کۆمهله شیعی دیووهم

مقدمه

ایران از کهن ترین روزگاران تاریخی، همواره سرزمین تیره‌های گوناگون بوده‌است و در پی آن، سرزمین فرهنگها و زبانها و گویشهای گوناگون. این گوناگونی و رنگارنگی فرهنگی و تیره‌شناختی، خود به تنهایی یکی از رازهای ماندگاری ایران و یکی از فسونهای زیبایی و دلرایی ایران زمین بوده‌است و هست. این سرزمین پسند هزارها، در ایران پس از اسلام نیز آنگاه که زبان شیوا و شکرین دری زبان فراگیر دیوانی و ادبی گردید، زبان ها و گویش های بومی از میان نرفت و فسون و گونه‌گونی فرهنگی توان و کارایش را فرو نهاد؛ پاره‌ای از این زبان ها و فرهنگها، در کنار پارسی دری و فرهنگ فراگیر ایران که در آن باز می تافت و در می گسترد، حتی از ادب ویژه‌ی خویش برخوردار بوده‌اند. پاره‌ای از آفریده‌های ارزشمند ادبی در پارسی دری برآمده و برگرفته از زبان های بومی است که تا مرز آفرینشهای ادبی پرورده شده بوده‌اند و پیش رفته؛ نمونه را کتاب پرآوازه‌ی مرزبان نامه - که به شیوه‌ای نگارین و هنری نوشته شده‌است - برگردانی است از کتاب مرزبان رستم شروین، از اسپهبدان و شاهزادگان طبرستان، در سده‌ی چهارم هجری به زبان طبری نوشته شده بود.

این کتاب را سعدالدین وراوینی در سده‌ی هفتم از طبری به پارسی دری برگردانیده است. نیز کتابی پرآوازه چون نفخات الانس من حضرات القدس، برگردانی است از طبقات الصوفیه خواجه عبدالله انصاری. جامی سخنور نامدار درویش کیش، این کتاب را از زبان هروی به پارسی دری برگردانیده‌است.

این شیوه تا روزگار ما پاییده‌است و هنوز سخنوران و نویسندگانی در

گوشه و کنار ایران زمین می کوشند در زبان یا گویش بومی خویش بنویسند و بسرایند. یکی از این گونه سخنوران، دوشیزه‌ی دانش آموخته و پاکیزه‌خوی، ناهید محمدی است که خوش می دارد طبع خویش را در سرودن چکامه‌ها و ترانه‌هایی در گویش بومی که کُردی کلهر است بیازماید.

او، در گویش کُردی خویش، خوش و دلپذیر می سراید. چنان می نماید که این گویش، برای وی به آب می ماند، برای ماهی. آنگاه که در این گویش می سراید، تو گویی در بوم زیست فرهنگی خویش به سر می برد و در کاشانه‌ای که برای او نیک آشناست و گنجینه‌ی یادمانهای کهن کودکی است.

آنگاه که ناهید در این گویش شیدا و شوریده برای من نغمه می خواند و دستان می زد و ترانه می سرود، مرا به سالیان دور کودکی و نوجوانی ام بازگرداند، به آن سالیان فراموش ناشدنی که تاسه‌ی^(۱) آنها همواره با من است. من همپای و همپوی با او، به آغوش طبیعت باز گشتم و به روستاهای «درفرمان» به طبیعت ناپسوده و نیالوده‌ی کودکی هابیم در آن گذشته‌است و به روستاهایی به پاکی و بی آلاشی باشندگان آنها که هر زمان می توانستم به سوبشان پر می کشیدم و شوریده و شتابان رخت بر می کشیدم. نماهایی آشنا که او با شعر شورانگیزش در برابر دیدگانم می گسترد و واژه‌ها و نامهای ناب کردی که گوشم را می نواخت و زنگ و آهنگشان نهانگاه نهادم را می کاوید، مرا از دلخستگیها و یکنواختیهای اکنون می رهایند و به رنگارنگیها و نابیوسانیهای^(۲) گذشته می برد. دیگر بار در کنار چشمه‌سار، در سایه‌ی گردوبنی تناور و کهنسال که چتر

(۱) تاسه‌ی (تاسه): NOSTALGIE - حسرت - آرزو.

(۲) نابیوسان: غیر منتظره.

شاخ و برگهای گشن و انبوهش را بر سر ده گسترده بود، می نشستم؛ دیگر بار، بیلکان در دست، از کوهپایه‌ها به جستن کنگر و پوشک فرا می رفتم؛ دیگر بار در نیمروزان تفتنی تابستان، آرمیده در خنکای سیاه‌چادر، دوع خس^(۳) گردی را درمی کشیدم؛ دیگر بار، بوی نان ساجی - که کدبانوی ده آن را بر اجاق خانگی می برشت - کامم را می نواخت و جانم را می شوراند. دیگر بار آوای بع بع گوسپندان و «موی» گاومیشان و خروش اسب‌ها و لائیدن سگان در گوشم می پیچید. دیگر بار، مزه‌ی خیار ترچک^(۴) و میان سبز شیرین و خوشبوی را - که تازه از بوستان چیده بودند - در دهان می یافتم و از این «دیگر بار» ها بسیار.

چکامه‌های ناهید از آنجا که از بن جان او بر جوشیده بود، در جان من کارگر می افتاد و مرا در آزمون‌های ژرف شاعرانه، با وی دمساز و همباز می گردانید؛ نیز از این همه چه شگفت؟ ناهید، بغدادت رامشگری، آنگاه که چنگ در زلف سخن می زد و تارهای چنگ را به نوازش در می آورد، جز شور و سرمستی از او چه چشم می توان داشت؟ از درگاه دوست خواستارم که چنگ این ناهید نیز، دوشیزه‌ی پاکیزه‌ی کُرد، همواره پرده‌ستان باشد و نواگر؛ هر زمان نغمه‌ای نو از آن برآید و چکامه‌ای دیگرسان بسراید؛ ایدون باد!

دکتر میر جلال الدین کزازی

شهریور ماه ۱۳۸۱

(۳) خس: غلیظ - مطبوع.

(۴) ترچک: تازه - نورس.

سخن شاعر

من از صدای نفس های مردان ایل
از تردید و دلهره‌ی نجیبانه‌ی زنان ایل
در روزترین شب خدا
در آرامش خیال
در شستشوی احساس
در باروری شقایق
در شکوفایی پیرترین خدای زمین
در عصمت باستانی قبیله
در زندگی روشن سیاه چادرها
به دنیا آمدم
در کهولت یاس بالغ شدم
در تلخی احساس زنده‌ام
و در مرگ شقایق می میرم.

۸۰ / ۱۲ / ۸

تا کاکیشانی

دالگه په‌نای ئی‌حساسی منی
ناشیم له عیشق ئوستادم تنی
دالگه سه‌رم هم بگره داوان
جووری منالی بووهره‌م وه‌باوان
هم روویم بکه له گه‌وره ماله‌یل
بووهره‌م وه‌سورو جه‌شن سیه ماله‌یل
هم روویم بکه له خو‌هش خه‌زاله‌یل^(۱)
بووهره‌م وه سه‌فا و بازی مناله‌یل
دالگه وه نوو بچن گیس‌ه‌یل
بلاون وه ناز سووز شه‌ویل
دالگه بووهره‌م وه‌سه‌ر کیه‌نی
وه پای بی که‌سیم فه‌قه‌ت تو‌مه‌نی
دالگه به‌و تا رو بکه‌یم له خو‌ه
جووخ^(۲) جه‌وانی بگریم له‌سه‌ر
دالگه بووهره‌م وه‌ره‌و ئی‌واران
نه‌وازشم که چو سه‌وزه‌و واران
داوه‌ند پره له عه‌تر ئی‌حساس
واکه وه روویم ده‌روه‌چه‌یل^(۳) یاس

(۱) زیبارویان.

(۲) جووخ: چاخ، چلچله‌ی جوانی، عصر.

(۳) ده‌روه‌چه‌یل: ده‌لاقه‌یل، پنجره‌ها.

شکوفام بکه رووحن شهقايق
نهوجن عيشقیمی خاتوونن عاشق
دالگه بووهسهو سهروين لارد
بپوش کراس گول له بههارد
چه ترد^(۴) شانن که وهبانی شانند
وه ميهره بانی رهژينه^(۵) گیانند
یهی میهری که وهی^(۶) هم بکه دهسم
نه خواهش له نگای پیسی ناکه سم
دالگه بمین را دل پریشم
فره جهور وه دهس ناکه سهیل کیشم
م یی ستاره تو کاکیشانی
ئاغوش واکه تو ئاسمانی
م سووسوو ده مو تو چراغانی
راز سه رسه وزی بههاران زانی
م قه تری بوچگ تو ئقیانووسی
له تیه ریکیم هزار فانووسی
ت دار وهفام میوهی تنم
له شاخسارت ناره زوو چنم
ت گه وره نشین نورو نجابهت
ت کلیددار گه نج سداقهت

(۴) چه تر: گیسو.

(۵) رهژينه: آراسته اند.

(۶) میهری که وهی: مهر آبی دوربودن از چشم بد، مویهر، مورگ، مهره آبی.

همیشه و دایم تازه و سهرزندهی
گیان زندهگی وه جسمان دهی
شه که تی له ت خجالت کیشی
ههر که شه که ته وه پای ت نیشی
تا دونیا هسه و دونیا دارییه
له چه وهیل تو زنه ی جاریه
تا خیمه ی عیشقت های بیواوانه
سهر مه نلیدن رای بی کاره وانه
دالگه گیانم وه فدای گیانت
عیشق و زندهگی که م وه قوریانت

۷۹/۷/۳

ودهئیل گهورای مه لکشاھی

(ئیلام)

یادتان وه خپیر شه ویل قه شه ننگ
وه کوروره چینه دلته ییل بی رهنګ
وه کوروره چینه رووژه ییل ئابی
مانگه شه وه ییل و شوور بی خابی
یادتان وه خپیر گوروانی چره ییل^(۱)
شوون نامه ردی له ماوا بره ییل
یاره ییل گهنم، عاشقه ییل داس
وه کوروره چینه هاو کوریه ییل خاس
هم گه له دره و، خه رمان کوتانه
جاتان خالیه له و نیشتمانه
هم خوه رئاواسه و^(۲) ریه ن^(۳) وه مال هاوردن
پای ئاگر نیشتن نان ماس خواردن
هم خوه رئاواسه و هه شار، هه شاره^(۴)
زه ره موشته کی بکه یم دوجاره

(۱) گورانی چره ییل: آواز خوانان محلی.

(۲) خوه رئاوا: غروب.

(۳) ریه ن: ران (گله گوسفند)، که له ورپه.

(۴) هه شار هه شار: چاوشاره کی، قه راقه را (قایم موشک بازی).

هم خوه رئاواسه و فکریه ک^(۵) کردن
کاسه وه هاوسا، بهش یه ک بردن
هم مه ته ل وه تن ئه و یه ک^(۶) نیشتنه
چراغ وه رووشن تا سوو هیشتنه
ئاسمان خوه شه و قاره ی هساره
عاشقی گول ک هی! له نوو دوجاره
هم بوو عه رووسی پیچیا له ولات
نه و عه رووس گول له چه من درات
هم ده ننگ دو هول هه لپه رکه ی دلته
وه یه ک ره سین گول و بولبولته
هم سورمه کیشان وه چه ویل مهس
هم کوریه دوته ییل چه چوانه^(۷) له دهس
هم شووره ژنه ییل^(۸) گولوه نی^(۹) به سان
وه دهس مال عیشق سه رچووی کیشان
هم بوو عه یید نوو بوو به هارانه
بوو دلنشینی کورده مالانه
بوو سه فای تازه ی ئه و نیشتمانه
له ی غه ریبیه ئارام گیانه
به هار عیشقه و شیرینی وسال
له غه م بته کن قالیچه ی خیال

(۵) فکر: ویر، بیر.

(۶) ئه و یه ک: له گه ل یه ک، باهم.

(۷) چه چوانه: خرخال کچه ییل بووچک.

(۸) شووره ژن: گه وره ژنه ییل، زن زیبا و محترم.

بویه ی پروژ له نوو ئاغووش وا بکهین!
 لهو نیشتمانه هم میلکان بنهین!
 یادتان وهخیر عیشقهیل قه‌دیم
 مه‌گهر بشنه‌وم بوودان له نه‌سیم

۸۰/۹/۱۲

بوو نان ســـــــــاجی له ژیر ده‌وار^(۱۰)
 بوو گوله‌وه‌ری^(۱۱) بوو خووش به‌هار
 بوو خنیه‌به‌نان بوو چه‌ویر^(۱۲) چه‌تر
 بوو موباره‌کی بوو میخه‌ک و عه‌تر
 بوو گولته‌ زه‌رده بوو پوونه و ریواس
 بوو سه‌میمیه‌ت بوو میته‌ر و ئیحساس
 بوو عیشق سه‌وزه بوو هه‌ناسه‌ی خووش
 بوو میته‌ره‌بانی بوو سه‌فای دلک‌ه‌ش
 بوو شه‌قـــــــــایق و یاد دلداران
 هه‌وای عاشقی چو جار جاران
 ره‌قس داره‌یل و ئاوای بولبـــــــــولته‌یل
 مه‌سه‌ی خودا بود له عه‌تری گولته‌یل
 شیوه‌ی ره‌به‌ن^(۱۳) و دل‌به‌ری دلدار
 دل و دل کـــــــــردن له وه‌خت دیدار
 حوزوور دل و جلوه‌ی عیشق خاس
 وه خودا په‌سین له ته‌وج ئیحساس
 خوه‌زگ مه‌و خوه‌دان ته‌پرا سه‌فادان
 جوور منالی کاش بام وه‌لادان

(۹) گولته‌نی: سه‌روه‌ن.

(۱۰) ده‌وار: په‌شمال، سیاه چادر.

(۱۱) گوله‌وه‌ری: باقه‌ی گه‌نم و جوی سه‌وز به‌ناگره و بوئی ته‌ده‌ن و ته‌یخوه‌ن (گندم سبز بو‌داده).

(۱۲) چه‌ویر: گیای خزه‌شبو کتیوی له هه‌نیه‌نه (هه‌بزه) په‌سا ده‌د‌ریت.

(۱۳) ره‌به‌ن: رنگین.

موسه لمانی

ئاواره گهی، بیچاره تر وهی رووزگار هه منم
چاره ی منیش جامی مهیه گونام چوهسه نه گهر ژنم
کی تیهی موسه لمانی بکهی، وهی ژنه میهمانی بکهی
وه رسمی عاشقه یلی خاس، شهوی چراغانی بکهی
منیش ههم ناگر گرتمه، ری مالتان گوم کردممه
دهردد وه گیانم نهرمه نی برهس تاگر نه مردمه
زانم ک مهی فهراوانه هه رکهس وه سوفرهی میهمانه
ههم شهو تیه ریکی عاشقه ییل وه هه رزه گی چراغانه
دلّم هه لاکه و وه یلانه، گیانم شه کت پر له ژانه
وه مهرگی هه چئی عاشقه نیه چم وه خانئی بیگانه
ئهی نهرمه نی! وه چوه مهنی، دهر به سیده و دی نیه خه نی
حالی خه راو ئهی عاشقه ئه را وه جامی نه سه نی
تهویه نه که ی له کاری خوده، نه شینونی بازاری خوده
دهر واکه میهمان هاتییه، لوتفی بکه وه یاری خوده
جامی بییه له ئه مهیه، بووده ئه فاقه ی ناخرد
نه زری بییه، قه بوول حهق، ک بووه ناوو رو ناگرد

۸۱/۹/۲۵

ساقی گیان فه دات

ساقی مهی بییه، مهی له عیشق خاس
عه تهش کوشتییه سم، ههم ناگر داس
برهس وه دادم نه وایی بمرم
یا له بییه به تر ناگر بگرم
ساقی مهی بییه، جودام که له خودم
وه گهرنه دونیا و دینم ناگر دهم
ساقی مهی بییه ههم مه دهوشم که
وه گهرد خودا ههم تاغوشم که
شاروه دهرم که شایه د رهها بووم
زنده گی توام مه یلا فه نا بووم
ساقی ئه را ژن ئوشن مهی عاره
من عاری نه یرم مهی غهم گوساره
ساقی مهی به پیم مهسی قه شه نگه
بی مهی و مهسی زنه ی بی ره نگه
ساقی شهو نیشتن چ حالی دیری
هه رکهس په ژاره و خیالی دیری
ساقی حالّم بهی وهی ناو شهواره^(۱)
گیانم تازه که و لاوه په ژاره

(۱) شهواره: شهو زنده دار، که سیکه شهو به سری دایه.

ساقی ئەر باری بادهی ناب ئه پرام
 په ریلیم وا بوون، له قهقهه س دهرام
 ئه ر ئمشه و ساقی وه پیم نه رسی
 ده ری مه یخانه ت، دی بایه د بوه سی
 ئه ر مه ی نه یده من، توای بیده کی؟
 خودا وه کیلی پرو پاس بوو ساقی
 ساقی گیان ئمشه و خه راوه و زارم
 کارم ته مامه نه سازی کارم
 پرووحم نائارام وه زوور هاشوونم
 توای ده چوون زانی زه بوونم
 بی که سی کوشته م خودت میهمانم که
 هم خوله کووهم، چراغانم که
 ساقی گیان فه دات هم ئارام که
 میهمان خودتم ده س وه جامم که
 ساقی گیان خودت گیان یاره یلد
 بووهرم وه سه فای ناو بی عاره یلد
 بووهرم وه شووره تا بچم له خودم
 عیشق و زنده گی پرو سفید بکه م
 ئمشه و دیر وه خته ساقی وه فا که
 من و ئی منه له یه ک خودا که
 خونم هه لالت بکیشه م وه دار
 ئه ما له عیشقم زه ری نایده خوار

۸۰/۱۰/۱۵

وه نوو هاتمه

وه نوو هاتمه تا دهردد بوشم
 ته رح بی به شیت وه شیعرم کیشم
 وه نو هاتمه تا بوشم مینی
 غه م و په ژارهم له دلّم سینی؟
 وه نوو هاتمه بوشم له به هار
 جه وانه بیه، یاس میراتدار
 وه نوو هاتمه نازت بکیشم
 وه میلکانان یی شه و بنیشم
 وهی میلکانه ک، خاکه و خاکسته ر
 دوره له شاره یل چوولّه و دهروده ر
 هاتمه چراخ تی رووشن بکه م
 وه یادی باوگت په ل وه چی^(۱) بنه م
 هاتمه بوشم له و پروژی شوومه
 پروژی کی خودایش وه لی مه سمومه
 هاتمه بوشم منیش شکیامه
 وه جه وری زالم منیش سوزیامه
 هاتمه بوشم هاویه شه سد منم
 منیش بی به شم منیش چو تنم

(۱) په ل وه چی: نه مام، که لهوریه، جوانه.

هاتمه بوشم خویشکه خاسه گهم
 غه مین گوله گهم دیده ی راسه گهم
 هاتمه بوشم برا خاسه گهم
 نازاری دلّم ری هه ناسه گهم
 ئه پرات لاوه نم وه ییاد ئه وسسا
 تا بچیتته خه وه گهرد خودا
 هاتمه بوشم دلته نگی به سه
 ئه رکه سی نییه خودا ک هه سه
 وپینه^(۱) مه که هامه کنارت
 بوومه چراخ شه وه ییل تارت
 وه ی را هه له بچه، کهس ناوی نورد
 خوننامه ی په نجه و کهس سه بتی نه کرد
 وه ی را هه له بچه، دوره له شارده یل
 ئه وج مه زلومی ته مام کورده یل
 وه ی را هه له بچه، زه خمی له داسه
 رووح بییدار هه زاران یاسه
 وه ی را هه له بچه شه هییده شاری
 کهسی نه شنه وس، نه ی نامه ی زاری
 وه ی را هه له بچه، بهش به شی کردن
 کافه ر و زالم چو یه ک لی بردن
 وه ی را هه له بچه، نازادی تی مرد
 کی نفرین بکه م بهر له باختی برد

(۱) وپینه: دلواپسی (په ژاره)، که لهوویه.

وه ی را هه له بچه، یی گوورسانه
 بهرگ زه رینی گشت کوردسانه
 وه ی را هه له بچه، خودا تی وایه^(۱)
 را به شه رییه ت ئه وج رسوایه
 وه ی را هه له بچه، کهس رای نه گیرس^(۲)
 چه وی عه دالته وه پی نه نوورس^(۳)
 وه ی را هه له بچه، خون تی جارویه
 واران به لا پی یی ا واریه
 مه ره می بارن زه خم کارویه
 ده سی به نه ویان، وهخت یارییه
 پیشانی ئیمه را لیتوا^(۴) نووسان
 ناوینمان را جودایی کیشان
 بهش کی خواردییم هه ق کی بردیم؟
 ئیمه ک وه کهس به دی نه کردیم
 بوشنه هه له بچه تو یی بهرگیدن
 یی گوشه له ئی زه جره و دردیدن
 کوردسان گشتی جی زه جره و غه مه
 سه د ده فته ر بوشم لی دهرده، که مه

(۱) وایه: هه لات، که لهوویه (فرار).

(۲) نه گیرس: ناگیری، که لهوویه (گریه نکرد).

(۳) نه نوورس: نه پروانی، که لهوویه (نگاه نکرد).

(۴) رالیتوا: وه یجوره، بهم چه شنه، که لهوویه.

ههزرهگی بهسه

ئهی دَل ههزره، ههزرهگی بهسه
دونیامیگه مشتتی ههوهسه
سادهگی نهکهی بچیدهی دامه
عیشق هاله کووره عاشیقی کامه
دی باوهپ نهکهی قهسهه خودا
نهکوتی دهری وهئیسسم وهفا
ئهی دَل ساده وه ری خووهتا بهو
خوهت مهردم: بناس گووش نهیدهن وهچهو
دی نهکهی وه نوو فکر خام بکهی
وه سایهی کهسئ شهکهتیت بنهی
ت کئی یی زهمان جانهماز بودن
وگهرد خودا ههم ئاواز بودن
نهمهک نیایدن وه زهخم کهسئ
وهیهک نیایدن ههتا جای دهسئ
چهوهلید توان مهر چۆوه کردیده
زینهید مهرگه ت زو مردیده
دونیامی ئهرا تو دی ئهرزش نهیری
له جهوانییش کئی نهیدن خهیری
له نووهلس و فکر چاره کهه
مهگ یی جاره، کهفهن پاره که

۸۰ / ۵ / ۱۲

ههم دَلم تهنگه

ههم دَلم تهنگه را بههار نوو
را ئهویهک^(۱) نیشتن تا گهر وهری سوو^(۲)
ههم دَلم تهنگه و کهفتیهسه خیال
تیهیدن وه مهشام بوو نارنج کال
ههم دَلم توای جامی بنووشم
فرم شیرین کوردی بووشم
ههم دَلم تهنگه ئهرا ئیواران
را خووهرتاوهو را نهرمه واران
ههم دَلم تهنگه را بهرهفتاوان
کهفتیهسه یادم میلکان^(۳) و باوان^(۴)
ههم دَلم تهنگه ئهرا بووسانهیل^(۵)
کهفتیهسه یادم کونه^(۶) وه شانیهیل
ههم دَلم تهنگه له چه بخوهنم
چهنی چهن ساله له دَل نیهخههم

(۱) ئهویهک: لهگهَل یهکیوون.

(۲) وهری سوو: بهیانی زوو، سپیدههم.

(۳) میلکان: نیشتمان.

(۴) باوان: خزمهکان.

(۵) بوسانیهیل: جیگانی سهرسهوز.

(۶) کونه: مهشک ئاو، کهلهوریه کونهوهکول یا وهشان.

کهی منالہ یلت وہ خوہشی خہنن
کهی مہردمانت نازیه تی کهنن
دەرمان دہردت دەس وه دەس گہردی
شایه د بی رژی به یدہی پید مہردی

ہم دلم تنگہ را بی گول خہنہ
یہ کی رام بوشی: گول خہنہ چہنہ؟
ہم دلم تنگہ را شہوقی وسال
پر لہ گہرد غہم قالیچہی خیال
کی بتہ کنی تی قالی غہمہ
تہرا دل نہواز لہی دہورہ کہمہ؟
چہ ویلم شہکەت میہمان شہون
روژنای گلارہم جوفت چہوکہون^(۱)
تہر تہو چہوہیلہ ہم بانہ خہوم
خہو لہ سہرم چوو رووشن بوو شہوم
بان بلاوینیم دلہیل ناساز
بگریم لہ سہر ہم شیعر و تاواز
نیشتمانہ گہم نارام گیانم
ناوت ہەر لہ حـزہ ہالہ زوانم
بہزہ گی^(۲) لپوت زہردی روخسارت
یہ کام خہزان و شیوان بہہارت؟
یہ دەس کی بو خہرمانت بہش کرد
دل غہمینت تہلہ کی خوہش کرد
یہ کام توفان و بہر لہ باخت برد
کام خودانہ شناس بی چراخت کرد؟
ت خوہت ورسپگید^(۳) بہشت دہنہو دہر
یہ گہنج تنہ تاج نہنہو سہر

(۱) چہوکہو: چاوشین (آبی).

(۲) بہزہ گی: غمگینی.

(۳) ورسپگ: برسی، کہلہورپہ (گرسنہ).

رووح هاوار

تھوج مہزلوومی شارم، ها سادات
شیرینی غہمی دیرینہم فہدات
بولبول خوشخوان باخ کوردانی
را دلتنہنگییم نارام گیانی
هاوار مولک زہنجییر وہ پا
لہ سکوت مہرگ زنہی و سدا
گووش پہنجہرہیل چہوہرئ تن
لہ باخ ئیحساس گول تہرات چن
خودا بکہیدن نہچیتہ قہفہس
فہدای ہہنجہرہت ہہزاران نہفہس
شیرہیل نابم فہدای، تاوازت
تہپش دلہم بہدرہقہی سازت
وہخت تہو دیرم پر لہ خیالہم
شہکت و دلگیر نہخوہشہ حالہم
ہوونکی^(۱) سادات تہو وہ ہورم بہی
میتہمان خودام، خوہی نیشانم دەی
وہکونج قہفہس شیوہنہ کارم
وہخت سادات تیہت، من پەر درارم

(۱) ہونیکئی: فینکی، کہلہورپہ، کنایہ از ترنم و لطافت.

سووز دلہ گہم! بکیشہ تاواز
کزہی بی بہشیم بی وہنوت و ساز
بہو وہ گہرد یہک بخوہنیم وہ نوو
باخ پر لہ گول بی باخہوان بوو
بہو تا بخوہنیم وہی چارہی رہشہ^(۱)
را جوغرافیایگ لہ مہرز بی بہشہ
بہو تا بخوہنیم وہ دلواپہسی
تولہ غہریبی م وہ بی کہسی
بہو تا بخوہنیم لہ شہوہیل شووم
ویران بکہیمن لانہی دال و بووم
کاکہ گیانہ کہم، ساریژ^(۲) گیانم!
منیش هاودہردئ لہ کرماشانم

۸۰ / ۱۰ / ۱۰

(۱) رہش: سیاہ، کنایہ از بخت سیاہ.

(۲) ساریژ: مرہم.

ئىنتىزار دور

نېھ زانى چەننى دىلگىرم وھلېت
خوھمېش نېھ زانم چووه بوشم وھپېت
زانى بىي كەسى چەوھ گەردم كرد؟
ھاوېشەي مەرگو، دل لھ سېنەم مرد
رووژم سېھسەو شەوم سېھتر
ئەرام ھا تېھ بەئ لھ بەئ بەتر^(۱)
زانى دلەگەم وئىرانە گەردە
پەشىوو ناساز ئالوودەي دەردە
فرە خىيائەت وھ ناکەس دېھ
نېھ زاننى دووس و دوشمنى كېھ
وھ دووسى دووسى، گىيان وھ لى سەنن
وھخت گىيان كەنېن وھ مەرگ خەنن
زانى زەمانە روگەردانە لى
گشتى كەسەگەم ئومېدى بەپى
كەي وھ دلەگەم خوھشى نېشان دەي
كەي تېھرىكى شەو لھ رووژەيلم بەي
كەي دووسى كەيدن وھگەرد عېشقا
كەي سەوزمەو كەي لھ خوھم تا خودا
كەي واران نور دەيدن وھ باخم
كەي رووشنەو كەي كۆھنە چراخم

(۱) كىنايە از بدبىبارى.

كەي پېوھن دەيدن دل شكىيائىم
كەي وھنو سازى قەلاي^(۱) پرمىيائىم
دى كەي تېھيدنەو ئىنتىزار دور
دەشت سېھتېگم ئەي واران نور
بوارە پېما بشوور ئى خاكە
جەسەم ئاگرەو گىيانم ھەلاكە
تاكەي وھفەرار دل قايم كەيدن
وھي عېشقا پاكە چووه جواو دەيدن
تاكەي ئى زەجرە بىي دەنگ بكىشم
تا كەي چەوھرى تەنبا بنېشم

۸۰ / ۴ / ۴

(۱) كاخ، قلعه.

یہیشہ گوزہری

دلہ گم چہ تہ ، ہم بی قہراری؟
لہ جہوری شہیتان لہنوو غہمباری؟
دلہ گم چہ تہ ئہرا گیربایدہ
ہم وہ شہلاق کینہ بریایدہ؟
نہخوش و غہمین ہہ پہریشانی
ہہرچہن شکیہیدن ہہ میہربانی
ت ک وہ کہسی کاری نیاشتی
وہناو خوت بودو دونیای تر داشتی
لہری بردنہت خسسہ تہ دام
لہ ئاگری تو یہسہ م سزبام
سادہ و سہمیمی کاری نہکردی
ناوی لہ کہسی وہ بہد نہوردی
زہخم کہسیگیش تو نہکولانیت
مال کہسیگیش تو نہرمانیت
چہ ولید توان شہیتان پہرہسہسہیل
ری ئیمامہیل گر خہنجر وہ دہسہیل
چہ ولید توان سیہدلہگان
نامہردوم تہرین قہوم ئہی زہمان
دلہ گم مین خودا گہوراسہ
ہہرچہن زہمانہ لہنگ و ناراسہ

تہہمول بکہ یہیشہ گوزہری
زہمانہ رامان رووژی خوش تیہری
دلہ گم دونیا وہی جوورہنییہ
دوشمنی بہدزات بوودہ روسیہ
کزی^(۱) خوت مہکہ یہیشہ گوزہری
ئہر دہری بہسیاس واز بوودن دہری
ئوشی باخ دل پر بوو لہ ئیحساس
یہ ئمتہانہ مہردمان بناس

۷۸/۸/۱۷

(۱) کز: غمگین، کزہ: ئاوازی بہغمہو.

یادت قه‌شه‌نگه

ئمشه‌و وه یادت چه‌نی قه‌شه‌نگه
جیهه‌ت^(۱) خالییه‌و دلم رات ته‌نگه
وهی شووره‌ حاله یادت به‌ش دیری
دل ته‌نگی را تو دلم خو‌هش دیری
وه یاد عیشقت دلم گۆرگری^(۲)
گهرمی عیشقت نه‌و وه سهردی مری
وه مه‌نن رام بوش چیین ئاسانه
وه‌پای عیشق مه‌نن ئه‌سل و بونیانه
زانم چیدن و ئه‌له‌کی خو‌هشم
حاتم عیشقی وه‌لیت بی به‌شم
یادت هم ئمشه‌و سهرگه‌ردانم که‌ید
جینون عیشقد هم حه‌یرانم که‌ید
کوچه په‌س کوچه‌یل وه‌شوونت گهردم
کلگ نیشان^(۳) بووم هم وه‌لای مه‌ردم
نیه‌زام چووه بوشم کاری دل یه‌سه
فره پی ئوشم عاشقی به‌سه

(۱) جیگا، مکان.

(۲) کنایه از گرما گرفتن.

۳- کنایه از انگشت نما شدن.

مۆیتسه‌لا بووه‌و ری چاره‌ی تنی
رائی قوفل سانه کلید منی
ئمشه‌و وه‌یادت دل فره ته‌نگه
ئی دلته‌نگیه چه‌نی قه‌شه‌نگه
خودایا نه‌گر ئی دله وه‌لیم
دل ته‌نگتـر له‌ی دله به‌پیم
خودایا بیه که‌عبه‌ی مورادی
له جنس دلم دل ناشادی

سهر له موناجات

کاره وان جهم کهن وهخت سه فهره
خودا ته نیاسه و هاوسای خه تهره
دی مه نن نه یریم وه ناوو مه دینه
نه و بهی نه بهردو نوسررت دینه
وهره و کهر به لاولو سه رزه مین شام
داوهنت گرم ده خیل یا تیمام^(۱)
بهو وه پیره، مه چوو سهر ف نه زهر که
لهی سه فهرده گیانا خه زهر که
وه تی ک نییه و دن دین خه ق ته نیاس
زهو پر له فساد و سانم خه تاس
یا تیمام «حوسه مین» په نای رووژی ته نگ
سه ربه رزی عیشق و مردن قه شه نگ
ت خو له دلده ریای خه ق جووشی
تاو روسیه بو خوهی وه شهرم پووشی
ت خووو ئابرو نه سل ناده می
شه و چرا خه گهی وه چی خاته می
وه خه ق شایسته می شوون خه دیده ری
وه خه ق روژنای چهو پیغه مبه ری

(۱) کنایه از خواهش و التماس کردن.

توقه لعهی عیشقی را گهنج ئیمان
بهرق ئیمانت ماوای زلم سزان
سهرت بی وه بی لهش چی وه موناجات
وه دونیا وه تی یا خه ق و هه بهات
عهلی بویاتات ئهر لهو مه دیدانه
خه بهر تکرار کرد هم جاودانه
عهلی بویاتات ئهر وه لای سهرت
دهس مویاره ک کیشا په بیکهرت
به توول بویاتات وه خه ق زاری کرد
ئه شکیل خودا له چهو جاری کرد
یا تیمام حوسه مین فه دای سهردم
فه دای قافللهی غم په روردم
فه دای خه میه بیل ئاگر دریاگت
فه دای به شه گهی وه زوور بریاگت
فه دای سه بردو فه دای قهرارت
فه دای عوروجی شه رافهت بارت
فه دای کهو سه واری بی دهس و بالت^(۱)
فه دای نه مامه بیل را مردن کالت^(۲)
فه دای شش ماهه می کوورپه منالت
فه دای شه هیده بیل کهم سن و سالت
فه دای هجله گهی عهلی ئه کبه رت
فه دای تشنه گی عهلی ئه سفهرت

(۱) اشاره به حضرت ابوالفضل عباس (ع).

(۲) اشاره به کودکان حضرت امام حسین (ع).

فهدای پاسییت پاس پهستگاره
 فهدای عهباست تهک عهلهم داره
 فهدای نه بهردد وه گهردی شهیتان
 فهدای زه مزه مت له نایه ی قورئان
 فهدای مه کتبه شههید پهروهت
 فهدای سه ریه زی دایه م سهروهت
 فهدای مه کتبه بت عیشقه و شههامت
 نابرو دینه تا وه قیامهت
 فهدای نه مازئ غه ریه بانه تم
 فهدای قیام نه جیبانه تم
 فهدای تیرهیل له ش پاکتم
 فهدای پیکه ری هزار چاکتم
 فهدای ناوتم ها قاپی^(۱) دونیا
 ئیسلام له خونت وه حق گرت بونیا
 فهدای مه زاری شهش گوشه ی تنم
 حهسرهت کیشه گه ی پابووست منم

۸۰ / ۶ / ۸

(۱) قاپی: دهر، کنایه از عزت و احترام حضرت (ع).

بوخچه ی دهر دمان

بهو تا بهش بکهیم بوخچه ی دهر دمان
 هه نجه ره ی خونین، ناهن سهر دمان
 بهو تا بهش بکهیم بی بهشی خوه مان
 دی چهنئ سکوت وه جه وری زه مان
 بهو تا بهش بکهیم کزه ی^(۱) نیمه شهو
 میهمانی بکهیم چه وهیل بی خه و
 بهو تا بهش بکهیم بی به غه ل هه ناس
 وابکه یه دل دهر وه چه یل یاس
 بهو را یهک بوشم له سوزبان دل
 دووای کووچ یاره یل چو نیشتمه گل
 بهو را یهک بوشیم له بازار غه م
 له دز زنه ی له تاجر سه م
 بهو را یهک بوشیم له و تابادیه
 له و شار ناشاد له و ناشادیه
 بهو را یهک بوشیم له بی سامانی
 له عه روسیه ل بی چراغانی
 بهو را یهک بوشیم له و کاره وانه
 وه زوری نه یزه کووچیان دانه
 بهو را یهک بوشیم له و غه م گه ورا
 نه را هه له بچه ناگری دریا

(۱) کزه: ناله، که لهو ریه، کزه: ساردی بهیانی زوو له گشت کوردستان.

ئه‌را نه‌وگول و ه غونچه سزیا
 ئه‌را نه‌هالیگ وه ریشه کنیا
 ئه‌را گولوه‌نی کئی بو وه عه‌له‌م^(۱)
 ئه‌را هاواریک شکیا له قه‌له‌م^(۲)
 به‌ورا به‌ک بوشیم هه‌ر چی پیمان هات
 هاوار بکیشیم له گووش ولات
 کوچه‌ باخیمان پر له بوو غه‌مه
 خوه‌شیه‌یلمان ره‌نگ ماته‌مه
 سووز دل‌مان بوو غوربه‌ت ده‌یدن
 فه‌ریاره‌سمان خودا که‌ی تیه‌یدن؟
 ته‌نورمان گری، نان سزیا به
 ستوون مالیش له بن رمیا به
 به‌و وه‌یره دالگ چه‌وی هاوه‌ ده‌ر
 باوگ و سایه وه له‌ش بی سهر
 عه‌موو پا به‌نه‌و ده‌سێ ها زه‌نجیر
 باپی‌ره شه‌که‌ت له خودا دل‌گیر
 به‌و وه‌یره وه نوو شی‌عری وه‌تمه
 دل‌واپه‌ستم هه‌م نه‌خه‌فتمه
 به‌و وه‌یره م خوه‌م دارم سه‌تمه
 جورئ مه‌نسورم وه دار مه‌تمه

(۱) یک رسم در عزاداری کرمانشاه، ایلام و لرستان. روسری (گولوه‌نی) زنان را به‌صورت پرچم درآورده که نشانه‌ عزاست.
 (۲) کنایه از فریادی که در گلو ماند.

ماله‌یل گلی هه‌م بوو واران ده‌ن
 که‌وه‌یل^(۱) شه‌که‌ت له سه‌فه‌ره‌و تیه‌ن
 ئه‌شکه‌یل غه‌م و خوه‌شی به‌که‌و گرد
 شه‌وق هاتنت غه‌م له هورم برد
 خه‌نی نه‌یرم و وه‌گیری خه‌نم
 وه خاتری تو به‌رگ غه‌م که‌نم
 فک^(۲) نه‌که‌ داخه‌ له هورم چوودن
 باخی زه‌خمی یاس چو بی به‌ش بوودن
 هه‌ژار و شی‌لر وه مال دور که‌فتن
 چه‌وه‌یل که‌ژال وه‌خه‌وه‌و خه‌فتن
 هی‌من و وریا زه‌مین گیر بونه
 رووژین و نسا‌ر دل‌یان خونه
 به‌و وه‌یره وه نوو شی‌عری وه‌تمه
 چه‌نی ئینتزار وه پا که‌فتمه؟!
 به‌و وه‌یره وه نوو شووری به‌ی دل‌م
 چه‌نی، چه‌ن ساله له ماوا ول‌م
 باخه‌وانه‌گه‌م، به‌و دیاری باخ
 چوار ده‌وری بگر وه گول و چراخ
 باخه‌وانه‌گه‌م! باخه‌ئاواکه
 فکری زنه‌ی و مال و ماواکه
 دل خوه‌شیه‌گه‌م فه‌قه‌ت تونیدن
 ئاینه‌ی شه‌وقم دی نه‌شکنیدن.

(۱) که‌وت‌ه‌یل: کبوترها.

(۲) فک: ویر، فکر.

چاره شهر یهسه

ئیواره وه خهیر دایه کیوانوو
ئی ئیل و کووچه وهره و کورره چوو
یهئیل کووه ماوایان هاکیوو
ئهرا پای قاف چن یاگهر وه شاکوو
دایه گیان! رام بوش، سهردرای کییه
را وه لیویان گول خه نه نییه؟
رام بوش ئی کووچه، کووچ پائیزه؟
یا کووچ دلایل له گوله^(۱) ریزه
دایه گیان گهرمه یا سهرده سیره
یه کووچ ئاسی^(۲) یا کووچ شیره
دایه گیان میلکان وه کورره نه نه و
سوفرهی دلتهنگی وه کورره خه نه و
کام دهره دن دایه خریدانه و خوهی^(۳)
دهسی کام نهسیم نهوازشیان کهی
دایه گیان دیاره چما بی سهرن
مه ره هم زه خمه یل وه کورره تبه رن
شه که تی دلایل وه کورره شوورن
چه ویان به سانه دی وه چه وه نوورن

(۱) گوله: گلوه، فشنک، فیشهک.

(۲) ئاسی: ئاسک، آهو.

(۳) خریدانه و خوهی: پهناگرتن (پهناگا)، کنایه از پناه گرفتن.

دایه گیان! له چوه چه میایدو پیری
تونیش بازمه نهی کووچ دلگیری؟
وه تی: روولته گیان خهیر وه بان چه و
تونیش بیداری یا هایدنه خه و
وه تم دایه گیان من ههر بیدارم
شه و نشینه گهی په ژاره بارم
و تم دایه گیان له بیداری بوش
مه سی ته مامه له هوشیاری بوش
وه تی نه سهرده و نه گهرمه سیهره
یه دهره دهری ئاسی و شیهره
وه تی: ئی کووچه یه کووچ غمه
بی غم نویسی لی ناوه که مه
وه تی یه کووچ شاروه دهری یه
کووچ ویلان خاک وه سه ریبه
وه تی یه کووچه وه زه نجیره وه و
یه کووچ عیشقه وه دلگیره وه و
وه تی یه کووچ زنه ی و مه رگه
گه لاریزان دار پر به رگه
وه تی یه کووچ شیرین و له یلاس
فه رهاد و مه جنون بالیان به سیاس
وه تی دایه گیان وه چه و دل دونن^(۱)
دلایانی شکیاس فره دل خونن

(۱) دونن: نهوین، می بینند.

وهتی زینتی تهسپ وه خوسه بهسان
 روولته گیان پشت کوره یلم چه مان
 وه تم: دایه گیان شیر کوچ نیه که یدن
 بیشه وه خاک غه ریب نیه که یدن
 وه تی نه ر بیشه و جایان ناگر بهن
 مه جبورن شیر هیل بیشه ول بکن
 وه تم چاره چهس ت چاره زانی
 ری چاره رام بووش وه میهره بانی
 وه تی چاره یه سه د چاره دیری
 هه زاران دل شیر ناواره دیری
 هه زاران دل شیر وه زه نجیره وه
 جه وان مردنه وه داخ پیروه وه
 مهر توله شیر هیل بی کار بکن
 بیشه یل سوزبای هم وه نوو بهن
 نو کوچه خاسه کی دل رازی بو
 وهخت دل خووشی، عیشق و بازی بو
 داخ نهی کوچه دایه، سه یینه
 شیر هه تا کوچ فره ره یینه
 کوچ وه زور کردن هه داخی مینی
 مهر یه ی روز خودا حه قی بسینی

۸۰ / ۶ / ۲

فهرق عیشق

نهو خه نجه ره ک فهرق ت شکان
 قه لای عیشقم و نامالم رمان
 گیانی عه داله ت کیشیا وه خوون
 تاسمان و زه روسیه وه بوون
 نه خلسان خاموش خون له چا جووشی
 مه سجد و میهراب بهرگ غم پووشی
 کوچیل تیه ریک پر له تلتماس
 له مهردانه گی دی ره گی نه ماس
 عه لی دهرمان ته مام دهر دو
 له قه حتی ئیحسان عه لی خوئی مهردو
 نه مازی عه لی له به سته ر دینه
 رکووعی له عیشق سه جاده ی خونه
 چه وه یل وه دهر من عه لی وه دهر نات
 خودایا عه لی چه وه سه ری هات؟
 یه تیمه یل مه نن چهو ئینتزارئ
 نه زان سه حه ر مهر عه تری باری
 یا عه لی ت که ی فهرشت سه ریرو
 ماله گه ت کاخ و جیه ت سه ریرو
 یا عه لی ت که ی له مه یدان دهر چیت
 وهخت بی که سی دین خودا دیت

يا عهلی ناوت ئیسم ته عزمه
را دووس دهرمان و را دوشمن سهمه
زهخم خیانهت سهر وا کردییه
نوش داروو نیه و سهراب مردییه
يا عهلی برهس، رهمهق نهمایه
یهی رووحتی بییه وهی جسم و سایه

۸۰ / ۱ / ۲۰

هاوو کووچ

له کووچ پاییز مهنهسه جی
بی کهس و تهنیا، ری بوهم وهکی؟
هاوو کووچه گانم، وهلیم پهردانه
گیروودهی دامم بالتم بهسانه
دهسهیل ئیحساس لهنوو یهخ کردن
خوهدش خهزالهگان ههم ماتهم گردن
که وهیل عاشق وهیره بار کردن
دلّه گهی منیش وهگهردا بردن
شهوه خون^(۱) دان و شهقهی دان له بال
ئهرا م هیشتن سهد حهسرهت کال
فکر نه کوردن م وهیره مرم
تا خودا چم و په لپیان^(۲) گرم
له کووچ هه لگه ردن بانه و دیارم
م وه بی ئیوه چو تا قهت بارم
رووژگاری بوو منیش کووچ کردم
ههر جا تواسم زندهگی بردم
هاوو کووچم بوو، لانهی عیشق کردم
یهسه تهنیام و وه بی کهس مردم

(۱) کنایه از با عجله رفتن.

(۲) په لپ: بهانه.

بان نیجاتم بهن هاوو کووچهیل خاس
گهردی یهک بچیم وه تهوج ئیحساس

۷۹/۶/۱۲

ههردگ چهوهپری

ههردگ چهوهپری ههردگ بی کهسیم
ههردگ زیندانی بی فهریا پهسیم
ههردگ کوشیایمه وه تیر بهلا
ههردگ وه لیمان تووریایه خودا
ههردگ سووزیایمه وه ئاگری کین
ههردگ روسییه له زارو زهمین
ههردگ بی گونا هایمه عهزاو
ههردگ شاروهدهر ماوامان خهراو
ههردگ شهرمهنده، ههردگ پهشیمان
سه رهو بنهیمن وهرهو بیساوان
ههردگ دلتهنگ و دلخون له دوری
ترسم وهی داخه و، تهک بهیم له پیری
ههردگ ئومیدوار وه عیشق مهحال
ههردگ دلخوهشیم وه خه و خه یال
ههردگ غافلیم له خه و رووژگار
نهمهنن دیریم نه دل فهرار
ههردگ باخهوان، ههردگ بی باخیم
ههردگ شهونشین بی شه و چراخیم
ههردگ بیماریم له ته و ئینتیزار
نهمه نیه پامان ئارام و قهرار

هەردگ چەوەرێ چەومان هاوہ دەر
 هەردگ خەيال يەک دیریم وەسەر
 هەردگ ئاو بو من وە دیدە ی پڕئاو
 لە جی چشمە ی عیشق پرسیمنە سەراو
 شەرت بوو بسزم تا سۆخانم هەس
 خوەم نەشکینمە و لە دیدی ناکەس
 شەرت بوو چەوہ یلم وەکەس نەنوورن
 لە عیشق و زنە ی دی دەس بشوورن
 شەرت بوو دلەگەم وەلای کەس نەچوو
 لە گولزاری کەس گول نەکەم وە بوو

۸۰ / ۴ / ۵

ئەرا سوو

بەو تا بچیمن هەردگ لە ی پرووہ (۱)
 لە شەو دەرچیمن ئەرا ئەو سووہ (۲)
 بەو تا بچیمن را مولک خوەمان
 غەریبی شارەیل پشتمان چەمان
 بەو تا بچیمن لە ی مولک غەمە
 حەتا چییەنیش (۳) لە ئیرە کەمە
 دلتنەنگی فرەو دلخوہشی نییە
 بەو تا بشکەنیم ئایین سییە
 بەو تا بچیمن دی مەنن خەتاس
 رێ ئیمە لە رێ ئە ی قەومە جوداس
 جودا بکەین خوەمان لە شەیتان
 پەیدا بکەین حەزەت ئینسان
 دی نەفرووشیمن وە جووہ ی ریزوان (۴)
 وەلای خوداوەن نەومن پەشیمان
 بەو تا بچیمن لە ی شاری کوورە
 خوویانە گرتن فرە ناجوورە

(۱) روو: ولات، نیشتمان، شوینگە.

(۲) سوو: بەیانی، فردا.

(۳) چییەن: چون، رفتن، کەلھوریە.

(۴) اشاره بە داستان حضرت آدم (ع) کە بەشت را بە دانە ای گندم از کف داد.

بچیم را مولک فقهت خودا بوو
تاسه‌ی^(۱) دلّه‌گه‌م وه‌لادان دهرچوو

۷۹/۵/۲

ماچن له تیۆلی عیشق

ئه‌گر بای له دلّه‌گه‌م، غه‌م و په‌ژاره چوودن
دلّم له هیتجران پیره، وه عیشق جه‌وانه‌و بوودن
فره، فره بی ره‌حمی سه‌ری وه‌دیارم نیه‌یدن
دهس وه سه‌ر دلّم که‌م وه دروو ئوشم تیه‌یدن
دلّیش وه‌لیم بی‌زاره، زانی کاره‌گه‌زاره
دی باوه‌رم نیه‌که‌یدن هه‌رچی بوشم لی باره
من و دلّم دایده جه‌نگ، کاری خوبیی نه‌کردی
ئاگرئی جه‌نگه‌دید، دهس وه‌ئاو نه‌وردی
من و دلّم نیشتیسه، هه‌ردگ دهسه‌زرانی^(۱)
نه‌خه‌یر دیم نه‌خوه‌شی له عیشق و زنده‌گانی
ئه‌و هاله کونج سینه، منیش له زیندان غه‌م
زه‌مانه زه‌جری م دهی، م رووژی ئه‌و سیاکه‌م
دلّم له م شاکیه منیش له رووژگارم
ئوشم دی را هه‌میشه: ناوی له عیشق نارم
تفی له رو عاشقی، سولتان که‌یدنه گدا
زانم عیشق موقه‌دهسه، وه‌لیم نه‌گری خودا
یه‌گشتی کاری عیشقه، کرده‌م وه‌کلگ نیشان
جه‌وانییم فه‌نا کرد، حاسل عومرم سزان

(۱) دهسه‌زرانی: دهسته‌ئه‌ژنۆ، واته دهس به‌ئه‌ژنۆ دانیشتن، به‌مانای خه‌مگینی و
که‌سه‌ری زۆره. زانوی غم بغل گرفتن.

(۱) تاسه: چه‌سره‌ت، آرزو.

فک^(۱) کھی وه کوو ره سیده، ئی جووره خارم کهیدن
 تاوان ئی زه جـره یله وه روزگار دهیدن
 من و دلّم دووسی کهیم، ئەما وه یادم نیه چیت
 بیّ پروژئی دیرو تهنگیّ وهی قسه منه رهسیت
 گورزیّ خدا بیّ دهنگه تیدنه و دیاریّ تونیش
 فهیمی م چوه کیشامه که فیده یاد منیش
 وهختیّ تن و دلّه گهت کهفتینه گیان خوهتان
 وهخت زه مانه گرتهت عیشق و غورورت شکان
 ئەوسا دی فره دپیره، دلّ را عاشقی پیره
 دی بالّ په یرواز نیه دلّ وه ناو خوهی ئەسیره
 وهلی م ئومیدوارم عیشق له نوو موعجزه کهید
 نهسیم عیشق کافیه وه داره یل کوهنه بهید^(۲)
 گولّ و شکوفه تیهرن، خهنن وه رو پروزگار
 ماچیّ له تیۆلیّ عیشق، شکر که نه کردگار

۸۰ / ۶ / ۱۴

سهلام به شیروان

سهلامیّ له دلّ وه مولک شیروان
 هاو پشتیّ گه و رای شاره گه م ئیوان
 ئەر دپیر هاتمه من بیّ ته قسیرم
 شیعر یاری نه کرد گهردیّ دهرگیرم
 مولک زه رخیزیّ شیروان چهرداول
 ههم خاک عیشق و ههم سهرای بولبول
 ههم مههدیّ هونهر ههم سهرای کاری
 له گهنج ته لاش سههوزو زه رباری
 ههم پیاو و ههم ژن گشت گهرم کارن
 وه شهوقیّ ئیحساس گهردیّ یهک یارن
 ههم میهمان نهواز، شیرین زوانین
 ئیوهیش بیّ گولّیّ له کوردسانین
 شاردان عیشقه و عیشقی بیّ مه رزه
 له ههرجا بوودن دایه م سهه ربه رزه
 جوغرافیا دان مه رزیّ له نوره
 وهی قولهیّ به رزه، تیه ریکی دوره
 جوغرافیای عیشق مه رزیّ ها دلّه یل
 ها له سووزی شهو، ناله ی بولبوله یل
 دهریای ئی مه رزه ئەشک^(۱) چهودان
 ئیحساس خودا ها له خه و دان

(۱) ئەشک: فرمیّسک، رۆندک، ئەسرین.

(۱) فک: فکر، ویر.

(۲) بهید: کنایه از وزیدن.

زه‌مانه بژهن

زه‌مانه بژهن سازی خویش له نوو
داخ دل‌گه‌م شایه‌د سافی بوو
زه‌مانه بژهن سازی دل‌خویشی
بکه‌پن^(۱) ده‌نگی ناله‌و بی به‌شی
له گوزه‌شته نه‌وش سوو ها له ری
نه‌ویدی^(۲) بییه دل‌خویشم وه‌پی
تیه‌ریکی دل‌یل دی ته‌مام بکه
مشتی هه‌ساره له‌ی شه‌وه بخه
باوه‌شی له یاس به‌ی وه دل‌مان
بیلا سه‌وزه‌و بوو باخچه و گولمان
گری^(۳) وه مه‌رام دل ئیمه به‌و
که‌م زه‌جرمان به‌ی تاسمان که‌و!
زه‌مانه سازت وه‌لاره‌و مه‌ژهن^(۴)
که‌م را عاشقه‌یل چاله‌و چا بکه‌ن
زه‌مانه بژهن سازی سه‌ریه‌ری
له‌ی هه‌قاره‌ته گیان فره له‌ری

(۱) بکه‌پن: خاموش کن، ازبین ببر، که‌له‌وپیه.

(۲) مزگینی، موژده.

(۳) چرکه‌په‌ک، له‌فره‌په‌ک، کاتیتیک.

(۴) هیمایه بۆ خراب ژه‌ندنی ساز و به‌واتای ریکنه‌که‌وته له‌گه‌ل که‌سیکدا و به‌دلی
ئو کار نه‌کردن. کنایه از ناسازی و دشمنایگی نمودن.

ڪارت هه يه سه: بڪوشي ئي حساس
چهنئ بي ره حمي ئه ي خودا نه شناس
تاكه ي تو ايدن ناسازي بڪه ي
به يده مان له يه ك جودايي بڪه ي
تاكه ي تو ايدن بوني دردمان
شه و نه خه في و ئاهئ سهردمان
تاكه ي تو ايدن ئه ي بي به شيبه
ئه ي به ختي لاره و ئه ي نه خواه شيبه
ئيمه له هوري^(۱) دونيا نه چيمه
به و ئاشتي بڪه وه گهردي ئيمه

يا عهلي هاوار

يا عهلي هاوار، يا عهلي هاوار
نهمه نيه وه دل دي سه بر و قهرار
تو مه ولای مني، شاهي مهرداني
رازي بي سه بري ئه ي دلّه زاني
تو خوو مي پهره بان، مه زلوم نه وازي
ئه پرا خودا وهن دوس و هه مپرازي
مه گهر نيه ونيدن ئه ي هه مه دهرده
خيانهت فره و ده وري نامهرده
گور، گوري تاگر هاوه سوقانم
يا عهلي مه خوهت بڪه ي دهرمانم
پاييز و خه زان گرتييه گيانم
يا عهلي ئوشم سه وزه زوانم
يا عهلي ئوشم وه دل و وه گيان
دهنگي يا عهلي چووده ئاسمان
عهرشيه يل گشتي هه م سدای متن
يا عهلي يانيش خواهاني تن
يا عهلي برهس مه رده يل هه قيرن
کوچه يلئ شه كهت پر له فه قيرن
يا عهلي برهس سه ر بڪيشه ديار
دلّه يل ئاشتي به ي وه گهرد به هار

(۱) هور: له كهلهور: ياد، هور: له كرماشان: كيسه.

سه‌لام به‌هاوار

ت خـو و برامی یاری هاو زوان
تاج سه‌رمی وه ناو کرم‌اشان
ت نوری چه‌وهو بینای دلّمی
سیاچه‌مانه‌ی^(۱) باخ و گولمی
ستوونی دلّ و چوار چوو مالّمی
په‌ژاره‌ی عیّشق و شوورو حالّمی
سارپژ شیرین ته‌لّخی گیانمی
وه‌هه‌ر مـوّلکی بود هاو زوانمی
سه‌لام ئەوینار^(۲)، سه‌لام شه‌قاییق
سه‌لام گولچه‌ری هم‌میشه عاشیق
سه‌لام داژداری^(۳) قه‌بیلە‌ی ئیحساس
سه‌لام ئاسوو^(۴) عیّشق، باخی گولّی یاس
سه‌لام به‌شارت، سه‌لام به‌ماوات
سه‌لام به‌گولّه‌یل، باخ دلاوات
سه‌لام به‌باوگت، سه‌لام به‌دایه‌ت
سه‌لام به‌که‌بکی نیشییده سایه‌ت

(۱) آواز خوش، کنایه از بلبل.

(۲) ئەوینار: عاشق.

(۳) داژدار: میراتدار.

(۴) ئاسوو: افق.

سه‌لام به‌دیدە‌ی نازاره‌گانت
سه‌لام به‌خاوی رزگاره‌گانت^(۱)
سه‌لام به‌له‌شه‌یل بی سهر سه‌رفه‌راز
سه‌لام به‌سه‌ره‌یل، له‌ غه‌م پر ئاواز
سه‌لام به‌قه‌له‌م، سه‌لام به‌دده‌فته‌ر
سه‌لام، به‌شوری تودیری وه‌سه‌ر
سه‌لام به‌ئایین، پر له‌ عرفانت
سه‌لام به‌چوارشای^(۲) دین و ئیمان
سه‌لام به‌هیمن سه‌لام به‌هه‌ژار
سه‌لام به‌داره‌یل، باخ بی به‌هار
سه‌لام به‌زیره‌ک، سه‌لام به‌هه‌لمه‌ت
سه‌لام به‌شه‌پۆل وه‌ ئایه‌ی ره‌حمه‌ت
سه‌لام به‌ماملی ده‌نگی ئەوینه
سه‌لام به‌ناسر ناله‌ی شیرینه
سه‌لام به‌هه‌ر که‌س هاله‌و دیاره
سه‌لام به‌سووران، ئی که‌ش^(۳) سواره
سه‌لامی پیشکه‌ش بانوو مه‌ستوره
ئه‌وه‌کی له‌ عیّشق بی ژنی شووره
سه‌لام به‌شیرکوه‌خری کوردستان
سه‌لام به‌په‌یکی سه‌لام ره‌سان

(۱) رزگار: آزاده.

(۲) چوارشا: چهار یار نبی اکرم (ص).

(۳) ئی که‌ش: ئیکه‌شه، این دفعه.

سهلام به پشه شيو، په شيو نه و حالئ
 وه هرکه کورده و تاباد بوو مالي
 سهلام به خاکت، خاکئ زه رفامت
 سهلام به شارئ بئ مهرزو نامت
 سهلام به سووزئ شه وه بيل تارت
 سهلام به چريکهئ بئ گوناو زارت
 سهلام به هاوار، سهلام به رزگار
 سهلام به مهستي، سهلام به خومار
 سهلام به دلته بيل، شه کهت و بيمار
 سهلام به چه وه بيل، هميشه بيدار
 سهلام به جهرگئ کئ پاره پاره س
 چوار به شئ غمه و رووئ ناواره س
 سهلام به کاني سهلام به واران
 سهلام به شنه و په يکئ وه هاران
 سهلام به دلتيگ نه خو هوش خيالنه
 شه فئاي هاواره و زوانئ لاله
 سهلام به زه نجير، سهلام به قه فه س
 سهلام به زنهئ، سهلام به نه فه س
 سهلام به گوورت، سهلام به دارت
 سهلام به مهرگ شه رافه ت بارت
 سهلام به رووژت له خو هوشئ دوره
 سهلام به شه وئيت ئاخري نوره
 سهلام به هه رچئ هاوه لاي تونه و
 نه سيم تيره تدهئ به پيري منه و^(۲)

(۲) به پيري منهو: به ره و من، به طرف من، به آغوش من.

توامد ئمشه و

توامد ئمشه و وه دل و گيان
 ته و ئينت زارد سوقانم سزان
 توامد ئمشه و چو بسته ري ياس
 چو هريري عيشق چو په رنگ ئي حساس
 توامد ئمشه و ئهئ شوورئ فه رهاد
 خاس زنده گيم، داي وه ده س باد
 توامد ئمشه و وه مه بيل جاران
 چو گولزارئ عيشق، چه وه پري واران
 توامد ئمشه و کورهئ ناگرم
 بره س وه دادئ دهمئ ئاخـرم
 توامد ئمشه و وه دلواپه سي
 دي کهئ وه دادئ ئي دلنه په سي
 توامد ئمشه و ئهئ گيان شيرين
 وه يادئ عيشق و قه سه م ديرين
 توامد ئمشه و چو په رنگ خيال
 ئهئ ئارامئ گيان ئهئ عيشق محال
 تيشه هه لگرو بيستوون بکه ن
 وه زه ربئ تيشه وه دونيا بخه ن
 چو مه جنوون بگر، ري سه حراي له يلي
 م تيه م وه ره و تو، تو را بئ مه يلي

کەه ی پەسنیەدن دەسەد وە دەسم
 هانای دڵەگەم، عەزیز، گشت کەسم
 کەه ئێرەم تیهەری خووشەه ی لە دڵت
 کەه بەشم دەیدن لە باخ و گۆلت
 کەوتری زەخمی کی پەرنیەدی
 دڵ ک شکیاس، کی سزنیەدی
 ئەگەر موسەلمان ئەگەر کافری
 ئەرا، م حوکم و دین ناخەری
 توامد ئەمشەو وە عیشق هاوار
 سەبەد مەرەمەتی ستارە رام بار

۸۰ / ۳ / ۸

کوردسان

وەرەو کوردسان هەوام تازە بوو
 سەفای کوردەگان لە هورم نیەچوو
 خاکی کوردسان یادگارمە
 ئەو زەرین بەرگە ئیفتخارمە
 یادگارەگەم لەورە خاک بیە
 هیچ جا لە دونیا چو ئەورە نیە
 کاشکی بمردام لەورە بیەنام
 بەرگی غەریبی شارەیل نەسەنام
 دڵی م لەورە وە عیشق پابەنە
 وەبێ کوردسان دونیا رام گەنە
 لە خاکەلیتو^(۱) یا مانگی گولان^(۲)
 عەزیز گوزەر کە لە دیارمان
 لە خانەقین و تا گەر مەهاباد
 وەفکرەو مەچوو دڵد بکە شاد
 سەقز، مەریوان، سەردەشت و بانە
 گولە و گول چیری لەو کرماشانە
 ئیلام و ئیوان، سنە و کامیاران
 خوەش و رەنگینە فەسلی بەهاران

(۱) فروردین.

(۲) اردیبهشت.

هه له ب، دیار به کر، رانیه و بوکان
که رکوووک و زاخو، به دره و ئاودانان
دلّیان پائییزی وه لوتف به هاری
په زیرادان بوون وه کـــوردده واری
درسیم و خانی، پاوه و جوانروو
ئورفا و قامیشلی له هورم نیه چوو
هه م قه سری شیرین سه رپل و سه ومار
هه لّبجه و قوروه، میهران و بیجار
گشت خاکئی منه گشت دیارمه
جییه گه ی ته ژدای بی تازارمه
دالگ شیرم دا وه گووشم خوه نی
وه روولّه بمرم که بی بهش مه نی
خوزه و کوردسان ئاواد بکردام
رهنگئی په شییوی له روود بوردام
ت شارئی منی شارئی شارانی
مایه ی دلگه رمی گشتئی کوردانی
ت شارئی منی له خه م گرتنه د
مییراتی منود وه زور بردنه د
خوزه و نه یاتام خه م وه لیومان
بالای شکیایو رهنگ په شیومان
خوزه و دلّمان به هاریه و بوو
رهنگی په شییوی له وی ناوه بچوو

له رووژی ته زه لّ هه جه ورتاله (۱) بوم
حه ریف عیشق نهوم م ناخاله (۲) بوم
سه د سالّ ته ی کردم ری له عاشقی
له وهخت هه ساو من بی سالّه بوم
عیشق دیدت له زه و ئه ر ده رفه وه ی (۳) نای
بچوو وه مه یدان نهوشن یاروو وای
بمین و بکیش جه وری ئی گه وره (۴)
پاله وانه گه ی بازو بهن سۆزیای
ته گه ر عاشقی جورم و گوناسه
گوناکارته رین عاشق خوداسه
خودا عاشیق و عیشق لیمان بهش کرد
خوه ی میرات دارئی عیشق و وه فاسه
سه وزینه پوش له حزه یل زه رد م
ئایینه دار دلّ پر ده رد م
خه یالّم ته ودار هووشم برپایه (۵)
کوچه یل قه دیم وه شووند گه ردیم
قه سه م وه عه هدئی ک شکانیده ی
قه سه م وه دلّی ک سزانیده ی

(۱) کنایه از بدبختی.

(۲) ناشی بودن.

(۳) حریف شدن.

(۴) گیر.

(۵) کنایه از مدهوش شدن.

ئی کووهی^(۱) غه‌مه ها ئینتزارت
قه‌سه‌م وه سات ک پمانیده‌ی
بارکولهم غه‌مه‌و تیه‌م وه دیدارت
سه‌وغاتم یه‌سه‌ ئه‌ر بامه‌ شارت
خه‌لات عیشقم سه‌گه‌ردانیه
خوه‌میش نیه‌زانم را بومه‌ خارت
چه‌ بودن ته‌گـــــر بایدنه‌و وه‌لام
ده‌روه‌چی له‌ عیشق سه‌وزه‌و بکه‌ی رام
چه‌بودن زه‌رپی می‌ه‌ره‌بانه‌و بود
بره‌ سی‌نیده‌م له‌ خوه‌م تا خودام

(۱) کوه.

هایده دهر وونم

پیشکش به‌که‌سیک وه‌ک به‌هار سه‌وزه

وه‌ک ناسمان شین محمد عمارلو

هایده دهر وونم سه‌وزی له‌ گیانم
ره‌ژیایه له‌توقسیه‌ی زوانم
به‌ن به‌نی شی‌عرم نه‌زهمی له‌تونه
جه‌وه‌ری عیشقت ها له‌ سوقانم
نوسمه‌د هه‌ر شه‌و کیشیمه‌د هه‌ر روژ
ته‌وجی سه‌به‌رزی هه‌ر داستانم
له‌تو دل کهنه‌ناین ته‌رک زنه‌یه
شووری زنده‌گی سه‌رمایه‌ی ژیانم
له‌ شه‌و غه‌ریبی وه‌ بی ده‌نگ مرم
ئه‌ر تروسکه‌ت نای له‌ ناسمانم

۸۲/۹/۵

تیشهی عیشق

وه تیشه دایدن له ریشهی عیشقم
ئاگر دایدنه له ویشهی^(۱) عیشقم
سه‌راپا سزم له ئاگرئ عیشق
ئاگر وربسکهی^(۲) ههمیشهی عیشقم
ره‌سم دل‌داری وهی جووره نیسه
خون خوهم کردی له شیشهی عیشقم
هه‌دروو دایدوو، وه‌تم یه‌راسه
خوهش باوه‌رگه‌ی غه‌م پیشه‌ی عیشقم
وه رووژئ ئەزەل هه‌ج‌ه‌ور تاله‌ بوم
وه‌چاره‌م نووسان جه‌ورکیشه‌ی عیشقم
زه‌خم تیشه‌ی عیشق شوونئ ديار نییه
تیشه به‌ی وه‌لیم، جای تیشه‌ی عیشقم
سه‌د زه‌ریه‌ی تره‌ک، ئه‌ر به‌ی له ریشه‌م
هه‌م وه‌نوو سه‌وز که‌م، شاپیشه‌ی عیشقم

۸۰ / ۱۰ / ۸

عاشیقم هیما^(۱)

شکیامه له عیشق عاشیقم هیما
یه هه‌مزادمه، وه‌لیم نیه‌و جو‌دا
کووه‌ئ غورووروم سه‌رم له فه‌له‌ک
عیشق دایه‌م له زه‌و^(۲) غوروورم شکیا
هه‌ر شه‌و له گووشه‌یک وه‌شه‌که‌ت که‌فم
گو‌ل سوو^(۳) له عیشق هه‌لسمه‌و پا
دوعای من یه‌سه‌ عاشیق بمینیم
سه‌رچشمه‌ی مه‌روم له عیشق و وه‌فا
ئه‌ر عاشقی نه‌و، وه‌خودا مرم
به‌هانه‌ی زنه‌ی عیشقه له دونیا
من ئومیدوارم وه‌که‌ره‌م عیشق
هرچه‌ن داره‌گه‌م له ریشه‌ کنیا
کافی‌ه خودا ئیشاره‌ی به‌یدن
وه نوو پاگرئ کووه‌ی ک رمیا
له گو‌ر گو‌رئ عیشق هه‌م ئاگرم به‌ن
ئه‌وسا دی شایه‌د گونایلم رزیا^(۴)

(۱) هیما: هنوز.

(۲) زمین.

(۳) گو‌ل سوو: به‌یانی زوو، سپیده‌دم.

(۴) رزیا: رژیا، ریختن، کنایه از پاک شدن گناهان.

(۱) ویشه: بیشه.

(۲) ئاگر وربسکه: آتش جاودان.

سه دباری ترهک نه گهر بشکیه م
له دهوله تی عیشق عاشیق م هیما

۷۹/۸/۲۶

نایه یل عیشق

نمشه و دلّه گهم وّل و وهیلانه
له گور گورئ عیشق تاگرئ دانه
نمشه و هم له نوو هاله ی دهره یله
ههر دهرئ کوتئ قوفلتی له سانه^(۱)
باوه رئ نیه کهن زه خمییه و ریشه
نه و کی بچرئ ئی بی زوانه
برهس وه دادم هاوعه هدئ دیرین
تا نه کفتیه وهی گورپسانه
گه وره رووژنایک ها له وجوودم
تاخه ر ئومیدم لوتف قورئانه
تارامش گرم له نایه یل عیشق
ههر چهن دلّه گهم وّل و وهیلانه

۷۹/۹/۱۶

(۱) سان: هه ورامی، که لهویری، سنگ، بهرد.

ئمشه و له نوو تو سانی

ئمشه و له نوو عاشقم، عاشق تر له همیشه
ئمشه و له نوو تو سانی، منم له جنس شیشه
ئمشه و له نوو بیماره دلّم له ناپه رهیزی
ئمشه و دارئ عیشقم تونید زه بهیل تیشه
ئمشه و گولّه یل عیشقم له تیف تر له خیالن
نگایل سهردت ئه رام چو زهر مارو نیشه
پهنج فرهی کیشامه تا عیشق پهسی وهی هه نه^(۱)
تنی خودا دی مه به ئاگر له باخ و بیشه
ئمشه و له نوو توامد چو بسته ری له ئیحساس
عاشیقی کار خوهی کرد دی به تر له همیشه

۸۰ / ۴ / ۳

گهردم ئه پراسه م

دلّم شکنن خوهم مه ره می نه م
وهدهر پانینه م له، په نجه ره تیه م
هه ته قم^(۱) کوتن وه دیدئ مهردم
وه بی شه رمییه ئاورو دلّم به م
وه جورم عیشقم سه نگوارانم که ن
ئمروو دی ئوشم ته رک گونا که م
گیانم و جسمم ئالووده ی دهرده
وه بی عاریه و، گهردم ئه پراسه م
تا به کی تیه دو وه ده مم خه نی
منیش بی تارف دلّ و گیانم ده م
له عیشق گلیه م^(۲) و هه لسمه و^(۳) پا
دلّم شکنن خوهم مه ره می نه م

۷۹ / ۵ / ۲۵

(۱) ته قم کوتن: کنایه از رسوایی.

(۲) گلیه م: کهفتن، پام سوریا، افتادن.

(۳) هه لسان: پاشدن.

(۱) شوین، شوینگه، پله، اینجا.

هەر شهو کۆشیدهم

هەر شهو کۆشیدهم، رووژ گیانم تیهیدهو
ئمروو دلێ دهی، سوو دلێ بهیدهو
شهوسزم وهلای بوومه خوڵه کوو
گول سوو لهنوو ئاگرم کهیدهو^(۱)
یئ جا توایدهم یئ جالیم توورئ
هەر رووژ تهرا م یئ وهنئ^(۲) نهیدهو
تا توام دهچم لئ دهردودامه
وهئیسم دهرمان دام تر خهیدهو
دلیم دهمه پئ، ئوشم یهرا تو
ئهو ژیرئ نیهچوو پام کلئ کهیدهو^(۳)
باوهشئ ئیحساس کل کهمه مائی
وه ریشقه نییهو^(۴) ئیحساسم دهیدهو
ئیمروو چوودن و هیلیدهم وهجی
وهزوان چهو سوو له نوو تیهیدهو

۷۹/۸/۲

جهوانه و بودوو سهرمهس

دل همیشه تهنگم! سهبوور بوو ک خودا ههس
ههچهن ریی نهمایه نهوهیدن ری وهناکهس
زانم ویران و چوولئ^(۱)، کهس نیاید ههراوهت
ئوشم هم سهبووری که! رهحم خوداوهن فرهس
ههچهن ک بی چراخی، تیهریک له کونج سینه
سهوزینه پووش عیشقد تیهیدن چراخ وهدهس
زانم خومارو پییری وه پای دیوارهیل غه
له زولال دیدهی دووس، جهوانه و بودو سهرمهس
وه زندان عاشقی وازه دهرهچئ^(۲) ئومید
تهناف مهرگت بهسن، عیشق بوودنه فهربارهس
دونیا فره گهورهسه را عاشقهیل بووچگه
له کوورهری زندهگی، جی^(۳) پایگیش له خودا ههس

۸۰/۶/۱۸

(۱) کهیدهو: برافروختن، روشن کردن، ههڵکردن.

(۲) وهن: ددرس، دام.

(۳) کهیدهو: ویسان تهی نیریتتهوه، پس فرستادن.

(۴) ریشقه نیو: تیتالی، مسخره.

(۱) خلوت: ساکت، خالی.

(۲) دهرهچ: کهلهوریه: پنجره.

(۳) جا.

زانم تیهیدنهو

زانم بیی رووژی تیهیدنهو له نوو
هم که وترئ عیشق له قهفهس دهرچوو
زانم هم خه نی گولته یلم وا بوون
نه سیم پر بوودن له عه ترئ شه بیوو
زانم دووسی که یم وه گهردئ عیشقا
شه و تیه ریکمان هم بوودنه سوو^(۱)
زانم بیی رووژی ئاغوشه واکه ی
ئه و رووژه پامان بووده عه یدئ نوو

۷۹/۱۱/۱۰

چوو له دلته هات

چوو له دلته هات دلتم شکانی؟
قه لای ئامال و عیشقم پمانی
شای مولک دلتم گهنج عیشق دیرم
دل عاشقم بی خود ترسانی
گدا سفه تی، له ی دهره بچوو
چه ویت ورسینگه^(۱)، به خشش نیه زانی
قه بوولت نه یرم دل وه لید نامه
ت ک بازیچه ی دهس زهمانی
ت عاشیق نیید، عاشیق نه مایدن
وه گهرنه دهردئ عاشقه ییل زانی
له عیشق و ئیحساس به شی نه یریدن
بیی سه ردهر گومی بی ئاشیانی
خودا بکه بدن ئارامت نه گری
نه دهرچی وه دهس دل په ریشسانی
شهرمه نده ی ئیحساس رووسییه ی عیشقی
له ههریم عیشق حورمهت شکانی

۷۹/۹/۳

(۱) ورسینگ: برسی گرسنه.

(۱) روز.

بازی عیشق

نه‌گهر بایدنه و شوکری خودا کهم
سه‌د به‌غله ئیحساس وه شوکرانه دهم
وه ریشه‌ی وجود له سه‌رچشمه‌ی گیان
نه‌هال عیشقت هم له دلّم نه‌م
هرچهن نیه‌توایدهم رووم خووش نه‌یری
وه‌لیم بی‌زاری من وه‌ره و تو تیه‌م^(۱)
شکیامه نه‌ما قامه‌تم راسه
وه‌لای ناکه‌سه‌یل سه‌رم نیه‌ودن خه‌م^(۲)
فک نه‌که‌ی دونیا وه‌ی جووره مینئ
یه‌ی پرووژ دونی‌ده‌ن ئی بازیه‌ به‌م^(۳)
هرچهن ئیمانم کیشیاسه کوفر
نه‌گهر بایدنه و شوکر خودا کهم

۸۰ / ۴ / ۲۸

دی نه‌وشم

توام دی نه‌وشم له عیشق و ئیحساس
دی نه‌وشم را کهس، هم دلّم گیرياس
چ فـاـیـده دیری وه‌تنئ په‌تی^(۱)
ئه‌را کهس ک دلّی نه‌شکیاس
وه ناو خوه‌م مرم روو وه‌کهس نیه‌خه‌م
تا نه‌و رووژه ک مـردن بووده راس
هر دهرئ کوتم قوفل و تیه‌ریکه
ته‌مام دهره‌یل وه رووم به‌سیاس
ئوشن دووس داشتن ئاسمانیه
عیشق و عاشقی دی را م گوناس
قافلّه‌ی عیشقم ته‌یره^(۲) داس وه‌لی
هیچ رام نه‌مه‌نیه‌و مه‌نم خه‌تاس
قه‌سه‌م خواردمه دی ناود نه‌وهم
چه بکه‌م له نوو هم دلّم گیرياس

(۱) هاتن، آمدن.

(۲) به‌ره و خوار، خم شدن.

(۳) بردن.

(۱) په‌تی: مفت (خو‌زایی)، بی فایده.

(۲) ته‌یره: دزد، که‌له‌وریه، راهزن، کنایه از پریشانی و درماندگی.

دی نیه تیهم وهلاد

ها یادت وه تم یی شهو تیهم وهلاد؟
له رازی عیشقم هم ئوشم ئه پراد
ها یادت وه تم شه که تیهیل چن
له دلواپه سی نیه مینی بونیاد؟
ها یادت وه تم بوغزه یلم هیلم
ئه شکهیل کالم رشنم وه پاد؟
ها یادت وه تم مانگ وه لیم هه لای
به ختم رووشن بوو دلّم بوودن شاد؟
یهسه پید ئوشم دی نیه تیهم وهلاد
رازم بهرمه لاس چه بوشم ئه پراد
هم له نوو پرم له دلواپه سی
په شییوی به ختم له نووگرت بونیاد
بوغزه یلم گشتی له سینه مه نن
ئه شکئی نه مه نیه پرشی وه پاد
ئاسمان پرمیاس مانگ ئاوا بووه
لهی به ختی شوومه هه ی دادی بیداد
زولالّ عیشقم بووه سه سمورداب
شه وقتی نه مه نیه دی بامه وهلاد

۷۹/۵/۲۰

مه رگ هه ساره

هم دلّم ته نگه و غه زه لّ په ژاره س
هم شه واری شووم وه رجه ئیواره س
بانه و دیارم، یی فکری بکه ن
گیان هاله ته نگی، نه فهس شوواره س
په وزه نهی عیشقم گیرووده ی شه وه
ترووسکه ی^(۱) غه مه و مه رگ هه ساره س
ته ک سه واره گه ی جاده ی که هکه شان
ئاسمان دلّ هم پاره پاره س
میهمانی بکه به خت تیه ریکم
رووح سه رگه ردان، دلّم ئاواره س
ته نیا پرشه گه ی^(۲) شه وهیل بی رووژ
هم دلّم ته نگه و غه زه لّ په ژاره س

۸۱/۱/۲۱

(۱) ترووسکه: سوسو.

(۲) پرشه گ (پرشنگ): بریسکه، که له پوریه.

کوچه‌ی هیرانی

یادت پر کردیه هه‌وای وارانیم
سه‌رئ بیه‌و، دیارئ کوچه‌ی هیرانیم
گوله و^(۱)ی تیه‌یدو گولّ ریزانه
خوهد بنه له جی دلّ تووفانیم
غورووبئ ته‌لخه‌و هه‌لامات ترس
ئه‌را چوه نیه‌ونی دلّ پهریشانیم
وه دووشمن رازی، وه‌دووس دلّخوهرم
خه‌نجه‌ر خواردمه، له دووس گیانیم
سازی غه‌م ژهنن^(۲) وه گووش دلّم
فره شیرینه‌و را بئ سامانیم
دونیا گشت زانن ویرانه گیانم
دهسئ نیه‌نه‌و بان ئه‌را ویرانیم
وه دیار غه‌م مه‌نزلّ نشینم
له غه‌م بی‌رسن ناو و نیشانیم

۷۹/۹/۴

ئه‌مرو هه‌م دلّم

ئه‌مرو هه‌م دلّم له رو ده‌سم مه‌ن
هه‌راجئ کردم که‌س نه‌وه‌ت وه‌چهن
هه‌رکه هاته‌و دیار ته‌ماشایگئ کرد
په‌شیمان‌ه‌و بو دلّ م نه‌سه‌ن
وه‌تن نژادئ؟ وتم نه‌جیبه‌ه
وه‌تن ئی جنسه له بازار نیه‌وه‌ن
وه‌تن؟ ته‌بارئ وه‌تم سادده‌گی
وه‌تن یه‌راحت مه‌ردم گوولئ ده‌ن
وه‌تن چه‌ دیرئ؟ وه‌تم موحه‌به‌ت
وه‌تن جه‌می که‌، کارئ رایی نیه‌که‌ن
وه‌تن وه‌ی دونیا هه‌ر ته‌نیا مینئ
دلّ وه‌ی سفاته‌ه‌ی له‌ی مولکه‌ه‌ن

۷۹/۸/۲۴

(۱) گوله‌وا: بای داخ وه‌کو گوله (گلوله)، باد سوزناک.

(۲) ژهنن: نواختن.

بار کوولہی غم

بار کوولہی غم مہنہس و ہشانم
کزہی بی بہشی کہفتیہسہ گیانم
چریکہی غم مہو پہزارہی دلّم
ہہی ہاوار، ہاوار، لالہ زوانم
دیدم بہسیایہو گووشم کہر بیہ
پایلم^(۱) ہا لہ خہو شکیایہ شانم
ہہی ہاوار ہاوار، من وہکی بوشم
دہس وہ دہس گہردی دہرمانی ژانم
ژانم بی دہرمان، دہرمان بی ژان
وہ یہک را دورن، ژان و دہرمانم
ہہی ہاوار، ہاوار، ہاوار بی دہنگہ
ہاوار بی دہنگ، ناو کرد سوقانم
تا کہی من بونم بہزگی^(۲) لیوہیل^(۳)
تہویہ سہد تہویہ کوفرہ ئیمانم
ہاوار بی شیکئیای پرہسی وہ جای
تہوسا دی ئوشم تہویہ شکانم

۸۱/۳/۱۲

نمشہو لہ نوو

نمشہو لہ نوو سہرشارم، عہلی لہ جام عیشقت
نمشہو لہ نوو کہوترم ریم کہفتہ بام عیشقت
نمشہو چریکہی دلّہو دہسہیل میہرہبانم
ئی دلّ وہحشی منہ خاس بووہ رام عیشقت
نمشہو ہہلاک و شہکہت ناگر گرتیہ گیانم
نہیلی بمینی ہہسرت، دہمی لہ کام عیشقت
دہردد وہ گیانم عہلی، م ری فرہی ہاتمہ
پرہسیم وہ سویحی سادق، مہنم لہ شام عیشقت
ہزار کہوتر وہ نہزرد، ک خوہش بومہ پاوہنت
خودا بکہی نہدہرچوود دلّم لہ دامی عیشقت
تہگہر چ لافی فرہس، وہتن لہ شہوق عیشقم
شاعر ہہمیشہ مہستہ، عہلی لہ جام عیشقت

۸۱/۴/۲۶

(۱) پایلم: پاہایم.

(۲) بہزگی: زہردہی لیو.

(۳) لیوہیل: لیو، لب، لیوہ: دیوانہ، شیت.

ماسی ده‌ریا له هورهو^(۱) نییه‌وه‌دید

زانم بێ رووژ تیه‌یدنه‌و
ماسی که ده‌ریای له هورهو نییه‌وه‌دید
هه‌ساره ئاسمانی گوم نییه‌که‌ید
واران کیه‌نییه‌که‌ی^(۲) خوشک نییه‌که‌ید
به‌هار شکوو‌فایی له شاخسار نییه‌شارتیده‌و
زانم تیه‌یدنه‌و رووژێ پر له وارن و زهرینه‌و سیمنه^(۳)
عومری ئینتزار وه م‌ بده‌کاری
زانم ئی ئینتزاره‌ ده‌یدنه‌و
وه شهرمی ته‌مامه‌و دروه‌کانت به‌یدنه‌و
م‌ هه‌نووز ئه‌و پر ئاواتی^(۴) له‌ هه‌سره‌ت
کالم
م‌ هه‌نووز وه‌گه‌ردی ته‌مام دروه‌کانت
دووسد دیرم
وه هه‌رگز نییه‌وشم وه‌لید سیرم

۸۰ / ۲ / ۴

(۱) هور: که‌له‌وریه، یاد، ویر، بیر.

(۲) که‌نی: کانی، چشمه.

(۳) زهرینه‌و سیمینه: که‌له‌وریه، کولکه‌زه‌رینه، رنگین کمان.

(۴) ئاوات: آرزو.

عاشیق خوداسه

که‌سی ک هه‌میشه دروودا
چه‌نی ئاسان دلّ رواکان^(۱)
چه‌نی ماهیترانه‌ پا کرده‌ که‌وشی عاشقه‌یل و
چه‌نی شه‌لاقی هه‌وه‌س کیشا پیشانی عیشقا
چه‌نی دلّواپه‌سیه‌یل ئه‌له‌کی داشت
چه‌نی ئه‌شکه‌یلی لیخن^(۲) بوون
چه‌نی ده‌سه‌یلی گوولّ زه‌نه‌ک بوون
چه‌نی فکر کرد زه‌نگه
ئه‌ما نه‌زانس ک زه‌نگی له‌ عیشق مه‌عنا نه‌یری
عیشق فه‌دا بووین و فه‌دا کردنه
عیشق مۆقه‌ده‌سه‌و
عاشیق خوداس

۷۹ / ۹ / ۱۶

(۱) رواکان: که‌له‌وریه، رفاندن، ربودن ناگهانی

(۲) لیخن: ناپاک، پیس.

یئ روژ وارن واری

وارانی ک دسهیل پر له نیازم تا چه و یلی خودا ئه رای
چییه سه ئاسمان
زانم تیه یدنه و وه گه ردی وارن
هاتند ته نیا به هانه ی زنده گی منه
ته کیامه له گول
ته نیا گول زنده گیم
په ژاره و دلواپه سییه
په ژاره و ئینتزاره
هاتند کوچیل ساکت و چوول
پر له پونه و گول زه ده ی به هاران که یدن
له بهس هاتند قه شه نگه
که و تره یل شه که ت (۱) وه گه ردیم
هاتند جه شن گرن
کا ولیهل ده وره گه رد
وه مو باره کی هاتند
ئاگر که نه و وه هه لپه رکه ی
ئاگر به ریا که ن
ئه وسا دل منیش
ها و هه لپه رکه ی ئاگره

۷۹/۲/۵

(۱) که و تره یل شه که ت: کبوتران خسته .

وارن بووار

وارن بووار، تیه ریکی له چه و یلی چه سره ت بشوور
قه حتی رووژنای سه رزه مینی خوشک
دلّه یل داورییه (۱)
وارن بووار
ئه گه ر نه واری
ته مامی
ده ریچه یلی نیمه گیان مرن
وارن بووار
بشوور هه ر چی خاکسته ره و
هه رچی ناپاکیه
هه رچی غه یر ئاسمانییه

۷۹/۶/۲۴

(۱) داوریه: گه مارودان، که لهو رییه، محاصره، دور گرفتن.

له گه لستم

هاورده گز

ناشنا

تکيه گا

ئهی مەرهمی زامی تهنیاییبیه کانی تیک شکاوم

ناسیتمه وه

پیتی گه یشتم

که بهه ستت گه یشتم دوو دهستی گهرم

و تکيه گایه کی بهستینم بوونه پیتوست

له گهرمی ماچه کانتا لاوینی خواييم ههست کرد

و باره گای نیگای خواييم له چاوه کانتا دۆزییه وه

له بو رۆژه، گه شه کان فهرنجی عه شقم ئه پۆشی

که زهوی و زه مانم ئه شککی و وه رزی و وارین

شه وه و ره شه بارانی که ئه م وه رزه

به فر خۆلا وییه و په لکه زیرینه م سنی کوچکه یه

به لام من ناراسته ی ئه م رۆح و جسمه م

به رۆشنی تۆوه

بازنه ی کۆیله بی ئه م دهستانه راناکیشم

ئه م عه هدی خۆلا وییه به سه ر دهرفه ته کانم

رامه کیلن

گۆوه ندی بی هۆری مه فه ن

تالی چاره نووسم شیرینی رامه کرۆژن

شه وکه رانی ته مه نیکی مه رگاوی من

۸۰ / ۱۰ / ۲۷

ئاوا هه ل نه نوشن

ئهم شهوا بی خاودنه

ئهم شنه سه ماوییه

ئهم شه پۆله پیر تۆفانه

ئهم وه رزه سه وزه پۆشه

چه نی سادیه ی ئه یروانی

که دره ختی له هه لفریوان

له زستان ده میک ئه یبووژان

له تارمایی پاییزدا به جیتی ئه هیشته

که نه یئه زانی دره خت دره خته و

له مه رگیشا هه ر وه ستاوه

۸۰ / ۱۰ / ۲۷

بئی دہنگی من

بئی دہنگی من
بئی دہنگی من
نووسی:

ھاوار

ھاوار

ھاوار

۸۱/۱/۵

ئەوہی کہ تیئی ھەل ئەچووم

نەیتەدی
کہ ئەیبینم و تیئی ئەگەم
ئەوہی کہ نەمی ئەدی
نەیتەزانی

کہ نامزانی

۸۰/۱۲/۲۰

بۆ كەسىك كە لەتەك تەنبايىيە كەم ئەھاوۋە

بەرەپوۋى تەنبايى دېۋانە خۆم
كەسىك كاس
خۆي ئەدوئىنى
نوورېكى سەوز لە دەلاقەي ژيانى
بەسەر تەرمى دىوار سەما
خۆرىيەك بچووك بەسەر دەلاقەو دەل نىگەران
نەوەك شەيتان لە شەيتان تى بگا
ھاواساي خوا لە كوئى مالى
ئەوين لە مەشكەي زەمان ئاوس و
ئەوينى ئەو بەبزهيكى كەمپەنگ لە داىك ئەبوو
چەند كچى بى گوناھ ئەم ھاتنەيان ئەقپى
و چ بى دەنگ ژيانيان ئەژمارد
شايد بەشى تەنبايىم بى
بچمە خولياكانى
شايدەدش
بمرفىنى
لە كەنارى دەلاقە لىلاونىيەكانى ئەوينەو
چرۆي ئەوا، ئەبووژاۋە
و بەرەو خۆر پەيزەي ئەبەست
بۆتەيكى زەرد و چووك

ئەم شادىيە لىلاويە
ئەم گۆۋەندە ئەفسونناويە
لە كىيە؟ ئەي خوا!
من ھەست بەزامەكان ئەكەم
بپروا ئەكەم
فام ئەكەم بىنم پىتوہنا
پى كەنىم
خەوتم
ھا... ھا... ھا... گشت زامەكان
ئىستە ئەم گۆۋەندە زام پۆشەم
تى ئەگەن
گۆۋەندىكى زەرد لە تورەنجى سەوزى تەنبايىيەكانم
داشاردراون گۆۋەندىكى لىلاوي
ئەي پرگارى دورىن و پر لە فرىو
چۆنت بىمە سەرە چەلەكەت
ئەو ھاوپىيەت لە كۆي تى بگەم
راستترىن رەچەلەكى ژيانم!
لە ھەر كۆي ئەگەي بگەرپتوہ
من لە راۋىنى درۆ ناگەم
و لەگەلېا نەمىركم

بلیتی نیشتمانه کهی دۆراندین

بیئتوو له م که نار ه بگه شیتته وه

بین تا دهراوسیتی کازیوه نیگاروان بین

شایه د بهشی ته نیاییم بی

بچمه خولیاکانی

شایه دیش بمرپینتی

بین تا دهراوسیتی کازیوه نیگاروانی بین

۸۰ / ۱۱ / ۱۱

گهوره میهمان

وه ئومید هانتت میهمانی دامه

ماله گهم له شهوقتی هانتت

ئیحساسی ئاسمانی وه پی دهس دایه

گولنه یلی قالی کوهنه گهم شکوفا بوونه

ئهویه ک چرن

میهمانی گهوره ها له ری

میهمانی گهوره ها له ری

ئمروو چه وه یلم وه دهر مهن

وه ئومیدی هانتت وه نوو

ماله گهم ئاو و جارو کردمه

غوباری دهره چه یل پاک کردمه

گولدانه یلی له هورچی

وه نوو گول کاری کردمه

باخچه په یوهن

دامه

له یاس و نه سته رهن

روو تا قچهی ترمه دهر اوردمه

وه یادی عه هدی دیرینه مان

قورئان نامه سه بانی

تا عه هدمان ئه پرا هه همیشه

پاک بمینتی
 گه وره میهمانی ماله بوچگلهم
 قالی و گولدان، قورئان و باخچه
 جوړی مین چه وهری تونن
 شهوقی ئی ئینتزاره و
 ئی هاتنه وه لیمان نه گر.

پېښت

چه وهری - کزمله له شیعری به کهم

9	مقدمه
11	راهنمای خط و کتابت در زبان کُردی
13	سخن شاعر
14	کُرد
15	ئلماس عیشقی
17	مه گهر بی رووژی
19	دوای دهر دمان
22	یا علی هاوار
24	تیپه نی جووشان
26	خوننامه ی کوردهیل
30	منیش لید تووریهم
32	کرمانشا
36	ههم ئیمشه و
37	لیمان نه تووری
39	زنه ی زیندانه
41	دالگی ئیل
42	باوگه گه ورایدن
44	که پری پوش
45	دهنگی شاره گم
47	ئایینه ی عیشق
49	پیشکده شه به ته و او ی ئه و کیژه کوردانه ی...
52	باکووری
54	وه رینه م تنی
56	وه جاخه دل

94	پیشکەش بە "دوکتۆر کوروش یەزدانفەری کرمانشاهی"
95	بێ دەنگی مەل
96	نەم نەمی باران بار
97	هێشوی بروا
98	پیشکەشە بە تەواوی خوشک و براییانی خۆیندکارم لە گشت ولاتانی دنیا

دەرۆد چەیلێ شەکت - کۆمەڵە شیعری دووهم

101	مقدمە
105	سخن شاعر
106	ت کاکیشانی
109	وئیل گەورای مەلکشاهی
113	موسەلمانی
114	ساقی گیان فەدات
116	وہنوو ہاتمە
119	ہەرزەگی بەسە
120	ہەم دلم تەنگە
123	رووح ہاوار
125	ئینتزار دور
127	یەیشە گوزەری
129	یادت قەشەنگە
131	سەر لە موناجات
134	بوخچەیی دەرمان
137	چارە ہەر بەسە
140	فەرق عیشق
142	ہاوو کووچ
144	ہەردگ چەوہری
146	ئەرا سوو
148	ماچی لە تیولنی عیشق
150	سەلام بە شیروان
152	زەمانە بژەن

58	چەوہری
60	نائینەمی شکیای
61	دی شەکت بیمە
63	نائینەمی گلی
65	غروب رەنگینە
66	تە کیامە لە گوڵ
67	منیش لە ھورەو بەیدەن
68	ئەسپێت رەم کردیم
69	وہپادان مینم
70	من و ت
71	وریسکەمی ئاگر
72	خاکم دانە بای
73	بی ریشە نیەم
74	کوچەمی وارانمی
75	چەوم ہا شووند
76	شوکرانەمی بالاد
77	وہ رووژنی رووژنی
78	بەدەوریبەد نای
79	خەرماننی گوڵ
80	ملوانکی پەژارە
81	پەر نییە ہیتسارە
82	ئاسمان بووار
83	غوربەتی عیشق
84	تەویبە شکانم
85	ئاسمان یرمی
86	بێ شەو تہم وەلاد
87	عیشق ت دەریاس
86	تنی فەقەت بەہانەم
89	قەلای عیشق
92	پیشکەش بەگەورە ژنیکی مەزن لە شاری سنە

154	یا علی هاوار
155	سه‌لام به‌هاوار
158	توآمد ئمشه و
160	کوردسان
164	هایده ده‌رونم
165	تیشه‌ی عیشق
166	عاشیقم هیما
168	تایه‌یل عیشق
169	ئمشه و له‌نوو توسانی
170	گهردم نه‌راسه‌م
171	ههر شه و کوشیده‌م
172	جه‌وانه و بودوو سه‌رمه‌س
173	زانم تیه‌یدنه و
174	چوو له دلت هات
175	بازی عیشق
176	دی نه‌وشم
177	دی نیسه‌تیه‌م وه‌لاد
178	مه‌رگ هه‌ساره
179	کوچه‌ی حه‌یرانی
180	نه‌مرو هه‌م دلم
181	بار کوله‌ی غه‌م
182	ئمشه و له‌نوو
183	ماسی ده‌ریا له هوره و نیه‌وه‌ید
184	عاشیق خوداسه
185	یی‌روژ واران واری
186	واران بووار
187	له‌گه‌لتم
189	ئه‌م هه‌وا بی‌خاوه‌نه
192	بو‌که‌سیک که له‌ته‌ک ته‌نیاییه‌که‌م نه‌ماوه
194	گه‌وره می‌همان

سپاس از پدر و مادرم
برادرانم و خواهرانم، که باور عشق و زندگی هستند

و

محمد ماجد روحانی (مردوخ) - محمد رئوف محمدی مقدم - محمد
علی میرزایی - عبدالحسین کرمانیان - ماشاء... رشنوادی - ظاهر
سارایی - محمد جعفر پناهی - غلامعلی پرچم آزاد - منصور تیفوری -
بهرام بنیامینیان - محمود خرازی - وحید رضا بور بور - سید احمد بنی
طبا - فریدون قره باغی - محمد پیام شهپر - منوچهر آزاد فکر - صمد
چینی فروشان - احمد غلامی (بوکان) - کبری ملا نژاد - مینو
صالحانی - زهره رشیدی - رعنا صفی‌خانی - لیلی افشاری - آسیه
ملکی - انتظار مرادی - راحله ایزدیان - فرخنده اسماعیلی.